

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Sausis — January 21, 1972

Nr. 6

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BAZIŲ REIKALU

SĄMYŠIS NUO MALTOS IKI SINGAPOORO

Nauja situacija pasaulyje verčia peržiūrėti ir svetimų kariuomenių bazių sistemą. Anksčiau, pavyzdžiui, amerikiečių kariuomenės bazė kuriame nors svetimame krašte normaliai užtikrindavo ir to krašto saugumą, nes buvo prileidžiama, kad "užkabinus" kuriame nors krašte, nors ir simbolinė, amerikiečių igulą, tuojau prasidės pasaulinis karas. Kad tą galimybę išjungtų, komunistai griebėsi "liaudies išvadavimo karo" formulės. Pagal ją, kraštą, kuriame yra amerikiečių igulos, puola ne trečio krašto kariuomenė, bet to paties krašto "suikilėliai". Taip savo laiku susisiekimą su Vakarų Berlynu nutraukė ne sovietai patys, bet Rytų Vokietijos milicija, o Pietų Vietname karą pradėjo ne šiaurinio Vietnamo kariuomenė, bet vietos partizanai -- Viet Congas. Abiejais atvejais nebuvo jokios abejonės, kas stovi už nemalonumų užpakalyje, tačiau ar dėl to buvo verta pradėti atominį karą, rizikuoti Amerikos didmiesčių sunaikinimu? Vietnamo karas dar parodė, kad jei lokalinis karas ilgiau užtrunka, amerikiečiai ne tenka kantrybės, ir jei dėl ko dar ilgiau kovos, tai tik dėl savo belaisvių paleidimo.

Jei taip, amerikiečių igula svetimame krašte ne tik neatneša jam saugumo, bet net sukelia pavojų. Išimti dar sudaro į NATO sąjungą susipietę kraštai, kurie kartu sudaro didelį objektą, vertą atominio karo. Kiti kraštai šiuo metu yra užinteresuoti netieksaugumu, kiek ... uždarbiu iš bazių.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Ryšų tos pažiūros pavyzdį patiekė Malta. Ten iki šiol britai turėjo savo bazes, kurias saugojo per 3.500 vyrų kariuomenė. Už bazes britai buvo susitarę mokėti 24,7 milijonus dolerių nuomos, tačiau Maltoš ministeris pirminkas Mintof dabar pareikalavo 46 milijonų. Britams nesutikus tiek daug mokėti, Mintof paprašė juos išsikrausti. Britam ir NATO tą salą nėra gyvybiniai reikalinga, jei kam britų bazės šiuo metu naudingos, tai tik Maltai, kuri visą turi 322.000 gyventojų. 7.500 iš jų dirba britų bazėse, o apie 10.000 patarnauja britų kariams ir jų šeimoms. Britams išsikrausčius, jie visi neteks darbo ir pajamų. Be to, sala turėjo uždario iš britų turistų, kurių irgi turėtų sumažėti. Mintof skaičiavo, kad britai ir NATO turėtų daugiau Malto mokėti, nes bijos, kad jis tas bazes išnuomos Sovietų Sąjungai. Tačiau sovietai su savo nuomos pasiūlymais nesiskubino ir tokiu būdu dar yra vilties kad britams pasiseks kaip nors susitarti. Panašiai elgiasi Ispanija ir Portugalija su amerikiečiais.

Kitas pavyzdys yra Persijos įlanka. Kaip žinia britai iš ten, kaip ir visos Indijos okeano erdvės pasitraukė. Stambiausias karo laivyno junginys ten dabar yra sovietų 20 karo laivų eskadra. Indijos - Pakistano karo proga į Bengalijos įlanką buvo pasiųstas vienas JAV lėktuvnešis su kitų laivų palyda. Pakistanui kapituliuojant, kaip elgtis su užsieniečiais, siekiančiais šiame krašte politinės globos, apie tai taisyklės š.m. sausio 11 d. paskelbė JAV Valst. Departamentas Washingtone. "New York Times" taisyklių paskelbimo progą sausio mėn. 16 d. laidoje nurodė, kad prezidentui pritarus, Valsybės Departamentas dabar esąs "galutinė instancija" tiems užsienio kraštų gyventojams, kurie "būdami persekiojami ar bijodami persekiojimo" ieško globos JAV.

tas junginys turėjo patruliuoti Indijos vandenyną, tačiau staiga buvo atšauktas. Oficialus pasiteisinimas buvo toks, kad laivų igulos turi gauti poilsio ir pramogų krante. Neoficialiai tačiau tai padaryti priverstė Indijos, vandenyno pakraščio valstybių nepasitenkinimas.

Tuo pačiu laiku amerikiečiai susitarė išnuomotį savo laivynui buvusią britų bazę Bahreine prie Persijos įlankos. Reikia atsiminti, kad tame rajone yra apie 70% visos pasaulio naftos atsargos. Prieš tą sumanymą pirmadienį griežtai pasisakė... Persijos šachas. Pagal jį, Persija nenorinti nė vienos didžiosios valstybės ar tai būtų JAV, Sovietų Sąjunga, D. Britanija ar Kinija, laivyno "prezencijos" Persijos įlankoje. Sachas kalbėjo labai atvirai:

"Aš manau, kad JAV supranta, kad jos negali būti pasaulio žandaru ir kad pasaulio pastovumas priklauso nuo tų

Prie lietuviškos kalėdinės eglutės New Yorke Donnell vardo bibliotekoje. Stovi iš kairės: bibliotekos tarnautojas Alejandro, bibliotekoje lietuvių, prancūzų ir vokiečių skyriaus vedėja Galia Žilionienė, kurios iniciatyva buvo įrengta eglutė, Eltos redaktorius Vytautas Alseika ir Ant. Vytuvius.

Lino Vytuvio nuotrauka

valstybių, kurios gali būti atsakingos už jų atskiruose rajonuose. Kiek kartų jūs galite pakartoti Vietnamo bandymą?" Jei prie viso to dar pridursime, kad Izraelis nori tik amerikiečių ginklų, bet ne garantijos, turėtumėm prieiti išvados, kad bazių svetimuose kraštuose epocha jau baigiasi.

reikalu bei paruošti naujas globos suteikimo taisykles.

Dabar jas Valt. Departamentui jau paskelbus, gal būtų sutapimui įvykus, JAV įstaigos su sidūre su trim atvejais, kurių vienas priminė Simo Kudirkos įvyki, o kiti ryškino JAV - Sovietų santykius, ypač artėjant, šių metų gegužės mėn., numatytai JAV Prezidento kelionei į Maskvą.

IŠ TIKRŲJŲ, NE TRYŠ, BET KETURI ATVEJAI

mi ar bijodami persekiojimo" ieško globos JAV.

LEIDŽIA PANAUDOTI JĖGĄ

Taisyklėse nustatyta, kad prievartinės repatriacijos atveju gali būti naudojama jėga, bet čia pat pastebima, jog ji negali būti panaudota "didėsnė negu reikia".

Esama ir išimčių globą suteikiant. Ji neteikiama, jei prašantieji atsiduria JAV įstaigose ar vienetuose, esančiuose svetimų kraštų teritorijose bei žinioje, tačiau ir tuo atveju laikina globa suteikiama bent žmoniškumo sumetimais. Globa neteikiama lėktuvuose.

VIS PRIMENAMAS SIMO KUDIRKOS ATVEJIS

"New York Times" ir visa eilė kitų JAV dienraščių, sausio mėn. skelbdami apie naujų taisyklių globos (azilio) reikalą paskelbimą, priminė 1970 m. lapkričio 23 d. įvykusį Simo Kudirkos išdavimą. Bostono "The Christian Science Monitor" sausio 14 d. straipsniui apie taisykles bei apie grįžtančių Sovietų Rusijon apklausinėjimus, pateikė antrašę "Nenorima daugiau turėti Kudirkos atvejų".

Kaip žinoma, anuomet, prieš beveik 14 mėnesių, JAV Prezidentas R. M. Nixonas buvo pavėdęs peržiūrėti šio krašto įstatymus globos

"The Christian Science Monitor" sausio 14 d. nurodė dar į vieną atvejį -- rusų maj. Anatolijaus K. Čebotarevo, kuris praėjusių metų spalio 3 d. atvykęs JAV ambasadon Briusely, pasiprašė politinės globos, pateikė pavardes 30 asmenų, dirbusių Belgijoje sovietų agentais, gi, vėliau, jis gyvenęs Washingtone. Gruodžio mėn. pabaigoje pasklido žinia, kad Čebotarevas nusprendęs grįžti Rusijon ir JAV imigracijos tarnautojai jį apklausinėję aerodrome, ar jis savo noru norėjęs grįžti. Jam teigiamai atsakius, jis buvo išleistas.

KURŠVILI ATVEJIS SU DAUGELIU NEAIŠKUMŲ

JAV įstaigų jautrumas buvo ryškus ne tik Čebotarevo, bet ir gruzino Merab Kurašvili atveju. Abiem prisibijota, kad nepasikartotų Simo Kudirkos įvykis.

M. Kurašvili nuo 1970 m. rugsėjo mėn. vidurio studijavo kaip "exchange student" Berkeley universitete, Kalifornijoje. Š.m. sausio 7 d. naujojo sovietų konsulato San Francisco mieste tarnautojai gruziną išgabeno į Washingtoną, sovietų ambasadon.

Priežastis neaiški, tačiau buvo skelbiama, kad gruzinas su savo draugu buvęs nusikaltę -- pavogę prekių už penkis dolerius.

Lietuviška eglutė New Yorke

New Yorke Donnell vardo svetimų kalbų bibliotekoje (53 gatvėje) švenčių metu, pr. metų gruodžio 20 -- šių metų sausio 10 d. tarpe buvo viešai pastatyta lietuviškai papuošta eglaitė su šalia išstatytais puošnesnėmis lietuviškomis knygomis, albumais. Eglaitė buvo papuošta šiaudinukais, kuriuos specialiai pagamino Viktorija Čebotienė ir Birutė Kidolienė. Eglaitė su lietuviškais papuošimais buvo pastatyta ten dirbančios Galios Žilionienės iniciatyva.

G. Žilionienė, Donnell bibliotekos prancūzų, vokiečių ir lietuvių skyrių vedėja, šalia profesinių pareigų kasmet paruošia svarbesnių, išsivijoje naujai pasirodžiusių lietuvių grožinės literatūros bei istorinių ir kt. veikalų bibliografijas. Jos spausdinamos Amerikos Bibliotekų Sąjungos leidiny "The Book List", kuris turi atskirą svetimomis kalbomis spausdinamų knygų skyrių. Leidinį prenumeruoja apie 40.000 JAV bei kitų kraštų viešųjų bibliotekų. Lietuviškų knygų bibliografijos jau paskelbtos tris kartus -- paskutiniąją įdėta 1971 m. birželio mėnesį.

Šios, Donnell, svetimų kalbų bibliotekos vedėjas -- Earl M. Gladden. Jis gyvai domis šiais metais kiek padidėjusiu dėmesiu bibliotekoje esančioms (skolinamoms) lietuvių kalba knygoms. Gladden nuširdžiai remia G. Žilionienės pastangas kasmet rengti šioje bibliotekoje, greta kitų tautybių, ir lietuviškas tautodailės, kalėdines ir kt. parodėles. (E)

Sausio 9 d. Kurašvili buvo vežamas į Kennedy aerodromą New Yorke, netoli jo iššokęs iš mašinos ir mėginęs nusi-

(Nukelta į 2 psl.)

Naujoji Čiurlionio ansamblio vadovybė, švenčiant 32 metų veiklos sukaktį praėjusį sekmadienį savo namuose Clevelande, su mecenatais. Sėdi iš kairės: dr. D. Degesys, D. Ramonienė, A. Mikulskis, I. Bublėnė, F. Eidimtas, Antroje eilėje: P. Maželis, A. Mažeikienė, H. Bankaitis, O. Mikulskienė, V. Plekaitis, V. Sniečkus, G. Aras, Šį šeštadienį, sausio 22 d. 7 v.v. šv. Jurgio parapijos salėje Clevelande rengiamas Čiurlioniečių pagerbimo koncertas-balius, Programą išpildys ansamblis su sol. Irena Grigaliūnaite.

J. Carlos nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

IŠKILUSI DAILININKĖ

Populiarus Australijos poilsio ir kelionių mėnesinis žurnalas "Walkabout", kuris be Australijos ir N. Zelandijos, yra labai plačiai skaitomas ir visoje Pietryčių Azijoje, praeitų metų pabaigoje išidėjo per penkis savo puslapius labai įdomų pasikalbėjimą ir aprašymą Australijoje vienos iš aukščiausiai iškilusių dailininkių, lietuvės Eva Kubbos. Šis puikus aprašymas, kuriame ne vieną kartą yra minimas Lietuvos ir lietuvių vardas, yra paįvairintas penkiomis nuotraukomis, iš kurių keturios yra spalvotos.

E. Kubbos yra gimusi Didžilinkuose, Šilutės apskrityje. Į Australiją iš Vokietijos atvažiavo 1952 metais ir apsigyveno Melbourn mieste. Šiuo metu ji gyvena gražiam Sydneyaus Kirribilli priemiestyje, sename akmeniniame name, iš kurio matosi gražūs Sydneyaus tilas ir jį supančios puikios Sydneyaus uosto prieplaukos, kurios, daugelio užsieninių turistų nuomone, savo natūraliu gamtos grožiu neturi sau lygių pasaulyje.

Pati dailininkė į savo darbą įsitraukia taip karštai ir emociniai, kad josios namo virtuvėje, kuri yra labai dažnai paverčiama į darbo studiją, nėra vietos virimui ar kitiems kasdieniniams reikalams. Įgavusi norą kūrybai, ji už miršta viską ir visas su sikaupimas bei koncentracija yra tik jos meniskajam darbui. Tokiais momentais, kaip ji sako "Aš noriu būti pati viena ir bet koks mažiausias trukdymas mane labai nervuoja. Kartą, tokios kūrybinės mūzos pagauta, aš atsimenu, kad vakare sumaišiau dažus ir su ruda kreida pradėjau trijų paveikslų pradinius škičius. Praėjo viena, dvi, trys valandos, o aš vis dar tapiau. Vėliau jau ir į laikrodinę žiūrėjau ir, tik kitą rytą, prabudusi lovoje su visais drabužiais, pati išsigandau, nežinodama kas atsitiko. Mano rankos, mano kojos, pagalvė ir visos lovos paklodės buvo išdažytos skirtingiausiais dažais. Pamačiusi visa tai, aš negalėjau atsiminti ką aš iš viso tapiau ir tikrai, su žingeidumo išgąsčiu, išlinkau į savo virtuvę pamatyti savo kūrybos. Pamačiusi savo naktinius darbus tikrai buvau jais pa-

tenkinta, nes paveikslai buvo geri, atnešė ir gražių laimėjimų". Šis mažas kūrybiškai emocinis išgyvenimas yra dailininkės vidujinis pasisekimas ir jis gali atsirasti tik esant dideliu norui ką nors ypatingai atsiekti ir sukurti.

Tai yra mūsų iškiliosios lietuvių dailininkės kūrybinis charakteris, iškėlęs ją iš eilinės kasdienybės ir įstatęs ją į pirmaujančių Australijos dailininkų eiles. Tas viskas nebuvo atsiektas laimės ar atsitiktinopasisekimo dėka. Dailininkė su savo šeima II-jopasaulinio karo pabaigoje iš Lietuvos pasitraukė į Vokietiją, kaip ir daugelis iš mūsų pabėgėlių palikdami viską užpakalyje savęs. Vokietijoje ji mokėsi gimnazijoje ir meno akademijoje, vėliau gaudama stipendiją studijuoti Berlyno Hochschule fuer Angewandte Kunst, kur ji studijavo penkerius metus. Karo ir pokariniai metai Evos gyvenime buvo labai sunkūs, neturint maisto ir kitų esminių pragyvenimo reikmenų. Tačiau, tam viskam numarinti, ji savo laisvalaikį praleisdavo lankydama teatrus, cirką, meno galerijas ir paisat vaizdus, žmones ir gyvulius. Pokariniams emigracijos įkarščio metais, ji buvo galvoju si emigruoti į Ameriką, kur gyvena jos artimieji giminės, tačiau vėliau ji nusprendė į Ameriką nevažiuoti, bijodama, kad vieną dieną Amerika gali pasidaryti kaip ir Europa. Gaudama savo brolio laiškus iš Australijos, ji susižavėjo šiuo tolimuoju, dar mažai Europoje žinomu, kraštu, kur viskas gyvenimas, kūrimasis, gamta ir visa aplinkuma, buvo nauja,

duodanti naujų kūrybinių ir dvasinių idėjų.

1953-aisiais metais dailininkė atvažiavo į Australiją ir pradėjo dirbti biskvitų fabrike. Nežinant kalbos, kūrybinės galimybės buvo jai labai mažos, nors savo laisvą laiką ji išnaudavo paįsiamui ir tapyimui, viešai niekur nepasirodydama. Pagaliau, susipažinusi su lietuvišiais dailininkais, ji įsijungė į lietuvių dailininkų grupę, vėliau dalyvaudama su savo medžio raiziniiais pirmoje savo parodoje "Moomba Festival". Vėliau Melbourne ji įstojo į Royal Technical College, pradėjo dirbti komercinėje dailėje, duodama savo kūrybos ir į madų paviljonus.

Tačiau gyvenimas Melbourne jai neaptiko ir ji persikėlė į Sydney, kur gyvenimo, kūrybos ir visos meninės išraiškos laisvė yra daug didesnė, duodanti geresnių galimybių ir paskiram dailininkui. Pirmasis jos pasirodymas Sydneyje buvo pirmoje Australijos grafikos parodoje, kur jos darbai buvo labai šiltai sutikti vietinių kritikų. Įsijungusi 1961 metais į Contemporary Art Society, ji su 30 paveikslų turėjo savo pirmąją individualinę parodą. Šiandien savo darbo vagoje, E. Kubbos jau turi eilę savo vienos suruoštų parodų ir dar daugiau, dalyvaujant su kitais dailininkais. Jos vardas šiandien jau yra žinomas ir už Australijos sienų ir jos premijuoti ir nepremijuoti lino fi-gūrinių kompozicijų, medžio raizinių, monotipų, silkskrinių, plastinės akrylikos, bei abstraktinės kūrybos darbai paviekslai puošia New South Wales, Queenslando, Vakarų Australijos, Pietų Australijos, sostinės Canberros Tautinės Galerijos, kur papuola tik geriausių išrinktųjų dailininkų darbai, Newcastle, Kuala Lumpur, Mertz kolekcija Amerikoje ir kitur. E. Kubbos buvo pakviesta Australijos užsienių reikalų ministerijos organizuotoje geriausių Australijos dailininkų parodoje, kuri apėmė Pietryčių Azijos miestus -- Penangą, Bangkoką, Vientianą, Pnom Penhą, Manilą, Singapoorą, Djarkatą. Su savo darbais ji dalyvavo "Prints of the World" parodoje Londone ir vėliau Europoje.

Dailininkės darbuose ypatingai tapyboje ir vaizdiniuose paveiksluose, atsispindi lyriškas švelnumas, moteriškas romantiškumas ir, kaip vienas žymiųjų Sydneyaus meno kritikų, E. Kubbos laimėjus didelėje meno parodoje pirmąją premiją, išsireiškė, jog kaip maloni ir graži yra dailininkės veido šypsena, parodanti jos tą vidujinį moterišką švenumą, taip patrauklūs ir, žmogaus sielą užburią, yra jos paveikslai, žiūrovo akį patraukia savo gražiu spalvų ir figūrų švelnumu ir kitiems, ypatingai jaunesniems dailininkams, du-

Clevelandiečius Dalią Vodopalaite ir adv. Algį Širvaitį praeitais metais gruodžio 18 d. Šv. Petro bazilikoje, lietuvių koplyčioje, Romoje, sutukė prelatas L. Tulaba. Po sutuoktinių jauniejų, prieš grįžiant į Clevelandą, dar aplankė kai kuriuos Viduržemio pajūrio kraštus kaip Graikiją ir kt.

dą taip daug tos kūrybinės inspiracijos.

Lietuvių gyvenime E. Kubbos yra labai gerai žinoma ne tik Sydneyje, bet ir visoje Australijoje. Dalyvauja ji visose mūsų rengiamose parodose, dalyvauja ji ir mūsų kituose parengimuose ir niekuomet neatsako savo darbų paveikslais paremti spaudos balius ir bent kuriuos kitus iškilesnius mūsų parengimus. Ji, nors ir taip mažai laiko turėdama, mėgsta būti jaukiuose lietuviškuose būreliuose, klausytis lietuviškų dainų, savo maloniui ir šėvelniui charakteriu visur įnešdama tą intymų jaukumą. Šiuo metu ji dirba kaip komercinė kūrėja -- projektuotoja vienoje didelėje firmoje, bet tikisi, greitai laiku, atsiduoti vien tik meninei kūrybai. Mėgsta ji teatru, kitų menininkų ruošiamas parodas ir meno literatūrą. Kaip keista, bet būdama moteris ir menininkė, įdomi ir pasaulio politiniais įvykiais, stebėdama juos ir gyvai įsitraukdama į politines diskusijas.

Paklausta apie moters vedybinių ir šeimos gyvenimą, ji atsakė: "Esu nuo nieko nepriklausoma ir manau, kad norint ko nors daugiau atsiekti meno pasaulyje, moteris negali meno kūrybos ir vedybinio gyvenimo artimai maišyti, nes, jeigu nori būti tikrąja žodžio prasme dailininke, tai, nemanau, kad tas būtų įmanoma tinkamai padaryti ište-kėjusiai moteriai, nebent jinai būtų pradžioje finansiniai labai pajėgi, taip, menas ir šeima nelabai gerai sutampa".

Balgiant savo ilgąjį straipsnį "Walkabout" žurnalas šitaip užbaigia apie Eva Kubbos: "Mergina, kuri prieš daug metų gyveno ir žaidė gražioje Nemuno upės pakrantėse Lietuvoje, šiandien surado savo gyvenime naująją vietą prie Sydneyaus uosto. Ir tikrai Australija turi būti laiminga šalis, kad taip atsitiko".

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Kudirka...

(Atkelta iš 1 psl.)

žudyti. Jį nugabenus į ligoninę, atsirado šeši rusai ir vienas tariamasis gydytojas ir jį išsi-gabeno į sovietų misijos pastatą. Tik vėliau atsirado JAV valdininkai.

Dabar ir vėl iškilo S. Kudirkos įvykio šešėlis. JAV istaigos, Valst. Departamentas paskelbė, kad gruzinas negalės išvykti iš JAV, jo neap-klausinėjus. Jis turėjęs paaiškinti, ar savo noru grįžtas Rusijon.

Pagaliam, sausio 13 d. po šešių valandų amerikiečių ir rusų pasikalbėjimų aerodrome, gruzinui buvo leista išskristi, nes imigracijos pareigūnai buvę įtikinti, jog Kurašvili grįžtas savo noru.

DR. KISSINGER
PADARĖS SPRENDIMĄ

"New York Times" sausio 14 d. B. Gvertzmano žinioje iš Washingtono paminėjo, kad B. Rūmuose vykus sovietų kultūros ministerės Furcevos priėmimui, atvykęs prezidento patarėjas dr. Henry Kissinger kalbėdamasis su sovietų ambasados charge d'affaires J. M. Voronovu pažymėjęs, kad jis, Kissinger, nusprendęs leisti gruzinui išvykti iš JAV Rusijon.

Kiti du sausio m. įvykiai, tai tik sausio 15 d. viešai paskelbtas įvykis apie JAV ambasados Maskvoje aviacijos attache E. L. Alderferio sumušimą Rygos aerodrome. Tai įvyko

sausio 5 d. ir sausio 6 d. JAV ambasada dėl to griežtai protestavusi. Amerikietis buvęs kaltinamas fotografavęs Rygos aerodromo įrengimus.

Pagaliam, dar vienas atvejis -- Maskvoje lankiusis JAV Kongreso Atst. Rūmų nariui, iš New Yorko, James H. Scheueriui, šis rusų buvo trumpai suimtas, nes lankęs žydų šeimas, gi sausio 14 d. jam buvo įsakyta nedelsiant išvykti iš Sovietų Rusijos.

ĮTARIMAI IR
NEAIŠKUMAI

"New York Times" sausio 16 d. politinių žinių priede vėl priminė Simo Kudirkos atvejį ir teigė, kad po to įvykio JAV vyriausybės pareigūnai buvę labai atsargūs. Laikraštis pažymėjo, kad gruzino Kurašvili atvejis buvo sukėlęs eilę įtarimų. Bostono "Monitor" taip pat teigė apie "paslaptinę aplinkybę" ir tai, kad gruzinui sausio 13 d. išskridus Maskvon, daug klausimų liko nepaaiškėjusių. Bostoniško laikraščio nuomone, JAV užsienio bei imigracijos pareigūnai buvo suteikę gruzinui ne vieną progą pasilikti šiame krašte, jei jis būtų pareiškęs norą. Esą, dabar paskelbtos taisyklės esančios ne švelnesnės už seniau naudotas, bet labiau aiškesnės. Pagaliau nurodyta, kad nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos JAV-se įsikūrė apie pusantro milijono pabėgėlių.

(Elta)

Dailininkė Eva Kubbos savo namuose.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

PATRIOTIZMO IŠNIEKINIMAS

Buvęs generolas, docentas, dabartinis "Kultūrinis ryšių su užsienio lietuviams" komiteto pirmininkas Vladas Karvelis paskelbė "Gimtojo krašto" 52 nr. 1971 m. interviu "Nepamiršdami patriotų žygių". Daug kas skelbia visokių interviu tame bolševikiniame agitlapyje, vieni norėdami pasireklamuoti, kiti karjerą padaryti, o treči pasipelninti. Neimtumė į galvą ir Vl. Karvelio savireklamos plepalų, jei jis neišniekintų pačių kilniųjų ir brangiųjų kiekvienam doram lietuviui idėjų.

Pirmiausia šiek tiek apie pokalbininką. Vladas Karvelis, gimęs 1902 m., yra išaugęs nepriklausomos Lietuvos valstybės mokyklose. Mokėsi Siaulių gimnazijoje, tačiau, atrodo, jos nebaigęs stojo į savanorius, o vėliau į karo mokyklą, kurią baigė 1919 m. Taigi, jis tadaprisiekė, pabučiuodamas kardą, ištikimybę Lietuvos valstybei. Bolševikinė enciklopedija pažymi, kad jis vienerius metus studijavo teisę Kauno universitete. Bet ir čia jis neišgijo akademinio laipsnio. Taigi, bolševikai jį padarė "mokslininku", docentu be gimnazijos ir universiteto pažymėjimų. Bet bolševikinėje valdymo sistemoje tai ne naujiena!

Jaunas būdamas ir lietuviškos deivės Laimos lydimas, Vl. Karvelis labai sparčiai kilo nepriklausomos Lietuvos kariuomenės vadovybėje. Baigęs Pragoje Aukštąją karo mokyklą, jis tuoj skiriamas generalinio štabo I skyriaus viršininko padėjėju, vėliau viršininku, Aukštųjų karininkų kursų inspektoriumi, vėliau viršininku, pėstininkų pulko vadu, brigados generolu, Aukštosios karo mokyklos viršininku, kariuomenės štabo viršininko pavaduotoju. Bolševikai matyt, užuodė Vl. Karvelio silpnybę: daryti karjerą bet kurioje kaina, ir paliko Raudonojoje armijoje, pavesdami jam atsakingas 184 šaulių divizijos vado pareigas.

Pabėgęs į Maskvą, Vl. Karvelis buvo dar patobulintas bolševikinės karo akademijos žiniomis. 1942 m. jis buvo paskirtas Raudonosios armijos lietuvių divizijos vado pavaduotoju, o 1943 m. tos divizijos vadu. 1943 m. jis įstojo į Komunistų partiją. Karui pasibaigus, jis buvo paskirtas Vilniaus universiteto docentu. Nuo 1961 m. jis išėjo į atsargą.

Sulaužęs lietuviokarininko priesaiką ir perėjęs į Lietuvos valstybės prieš kariuomenę, Vl. Karvelis dar ir dabar bando vaidinti didžiausio patrioto vaidmenį. Jis interview klausia, "o kas gi žmogui brangiau už tėvynę?" Bet jis toliau nepaaiškina, ką jis supranta "tėvynę"? Bolševikinė lietuvių enciklopedija pažymi, kad Vl. Karvelis "vadovavo kar. junginiams Didžiosios Tėvynės karo metais..." Ir pats Vl. Karvelis, bijodamas, kad negautų pipirų iš kompartijos, toliau pasitaiso, skelbdamas, jog "kariai kovėsi ne vien už tėvynę -- jie kovėsi ir už naująjį gyvenimą". Naujuoju gyvenimu savaime aišku, jis supranta komunizmą. Kadangi komunizmas Lietuvai buvo primestas Raudonosios armijos jėga prieš lietuvių tautos valią, tai Vl. Karvelis kovojo už Maskvos interesus, prieš Lietuvą.

Interview autorius didžiuojasi, kad lietuviškosios divizijos kariams suteiktas Tarybų Sąjungos didvyrio vardas, o ordinus ir medalius gavę apie 14,000 divizijos karių. Čia vėl mus pažeidžia didvyrio vardo sąvokos išniekinimas. Kaip galima vadinti tuos karius didvyriais, kurie tarnavo Lietuvos prieš kariuomenėje ir kurie vieną, hitlerinę, okupaciją pakeitė kita, stalinine? Mes negalime išivaizduoti, kad buvęs nepriklausomos Lietuvos valstybės generolas būtų toks naivus ir galvotų, kad jis su bolševikine armija "išlaisvino Lietuvą". Tiesa, jis ją išlaisvino nuo Hitlerio, bet, išlaisvinę, atidavė Stalino okupacijai. Taigi, jis patarnavo Lietuvai okupantams, kaip ir hitlerininkai. Ir tai jis tokius okupacijos karius drįsta vadinti "didvyriais". Vincas Kudirka sukurta Lietuvos himne kitaip suprato Lietuvą, kaip didvyrių žemę. Ne tokią Lietuvą, kurios kai kurie sūnūs dėl girdaus valgio šaukšto gieda ditirambus Lietuvos pavergėjai Maskvai.

Mes jau esame gero-kai apsipratę su komunistinių propagandistų melais. Tačiau kada meluojama begėdiškai, tada mums parausta veidas iš gėdos dėl tokių lietuvių... Mes neabejojame, kad keletas komunistų lietuvių veikėjų JAV, Brazilijoje, Urugvajuje parodė moralinę paramą Vl. Karvelio lietuviškai divizijai, bet

Taikos sutartys, paruoštos užsienių reikalų ministrų tarybos (Jungtinių Amerikos Valstybių, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Kinijos), buvo pasirašytos Paryžiuje 1947 m. vasario mėn. su europiniais Vokietijos karo satelitais -- Suomija, Bulgarija, Vengrija, Rumunija ir Italija. Pagaliau ir su Japonija taikos sutartis buvo sudaryta 1951 metais. Sovietų Sąjunga šios sutarties sudaryme nedalyvavo, matyt, nepagrįstai vildamasi, kad Japonija, sunkių taikos sąlygų spaudžiama, ir taip pasidarys trąši dirva Toliuosiuose Rytuose komunizmui tarpti. Tačiau taikos sutarties su Vokietija, su pagrindiniu karo kaltininku, kaip nėra, taip ir nėra jau daugiau kaip ketvirtis šimtmečio. Čia tuoj pat ir iškyla klausimas: kodėl taikos sutartis su Vokietija ligi šiol nesudaryta? Mėginant atsakyti į šį klausimą, galima nurodyti visą eilę priežasčių. Pirmiausia, Sovietų Sąjunga anuo metu jau buvo užgrobusi tiek teritorijų ir taip išplėtusi savo viešpatavimą Europoje, kad daugiau nieko jai nebegalėjo duoti jokia taikos sutartis; atvirkščiai, teko skaitytis su galimu Rusijos užgrobinų apkarpymu jos kaimynų naudai. Antra, Stalinas vylėsi sėkmingesnę žūklės sudrumstoj Europoje, laikydamas tarptautinį jauką esant naudingą tolimesnei komunizmo plėtrai. Ir pagaliau, trečia, Jungtinėms Amerikos Valstybėms ir Didžiajai Britanijai nuslydus nuo savo paskelbtųjų pokarinės tarptautinės sąrangos principų ir į Sovietų Sąjungos gerklę sukišus, ko tik Stalinas geidė, anuo metu susidarė neįauki padėtis: viena, sunku buvo veikiai grįž-

mes laikome melu, kad tą paramą teikė užsienio lietuviai... Taip pat mus labai stebina, kad New Yorko demokratinių lietuvių suvažiavimas atsiuntė divizijos kovotojams nuoširdų sveikinimą... Tie New Yorko "demokratiniai lietuviai" buvo maža saujelė komunistų. Nuokada tie komunistai pasidarė demokratais?

Buvusiam generolui Vl. Karveliui, dabartiniam "kultūrininkui", komunistinės kultūros apaštalui, susimaišę galvoje visos sąvokos. Jis nebeskiria išdavystės nuo patriotizmo, dvasinės mizerijos nuo didvyriškumo, demokratijos nuo brutalaus bolševikinės diktatūros. Ir ne nuostabu: kelių klasių gimnazistui iškopusiam į "karo akademikus", nelengva susigaudyti politinėje terminologijoje ir ideologijoje.

Apsaugok, Viešpatie, mus nuo tokių "patriotų"!

M. Sargenis

LIETUVOS BYLA IR EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJA (2)

DR. BRONIUS NEMICKAS

ti prie paneigtų ir išsižadėtų savo pradmenų ir, antra, taip pat neišėjo formaliai taikos sutartimi pripažinti to, kas Sovietų Sąjungai su ja medaus mėnesio svai-gulyje ir karo eigoje buvo prižadėta ir de facto jau atiduota. Todėl atrodo, buvo pasirinkta trečioji išeitis -- užsimerkus palaukti ir tik kiek vėliau pražiurti, kad pamatytų, ką atneš ateitis. Tačiau Stalinas neužsimerkė ir nelaukė -- jis tučtuojau toje maišatyje panūdo ruošti dirvą tolimesnei komunizmo plėtočiai Europoje, dar labiau sujaukdamas ir supainiodamas tarptautinę jos padėtį. Kremlius paneigė visus savo susitarimus su kitais sąjungininkais ir ėmė tvarkytis Europoje, kaip savo dvare: 1) susovietino ir padarė savo klusniais satelitais Vidurio ir Rytų Europos valstybes (Lenkiją, Čekoslovakiją, Bulgariją, Rumuniją, Vengriją, Albaniją); užkirto kelią politiniam ir ūkiniam Vokietijos susivienijimui, jos Sovietų Sąjungos administruojamą okupacinę zoną išpavidalindamas į Demokratinės Vokietijos Respubliką, į vadinamąją valstybę, atskirą tarptautinės bendruomenės narį; 3) sukurstė ir visai rėmė Graikijoje pilietinį karą, siekdamas išplėsti savo imperiją į Europos pietus. Tai tik keletas Sovietų Sąjungos tarptautinės savivalės veiksmų. Jų buvo kur kas daugiau. Jie tuoj po Vokietijos kapituliacijos pradėjo ryškinti Sovietų Sąjungos politines priesybes su kitais karo sąjungininkais ir su visais Vakarų kraštais. Sovietų Sąjungos savi-valė vertė Vakarų valstybes griebtis priešpriešonių. Ji, toji savivalė, buvo šalčio karo viena pagrindinių paskatų; ji perskėlė pasaulį į dvi priešiškas stovyklas -- demokratinę ir komunistinę -- ir pagaliau nustūmė Vokietijos taikos sutartį ad calendas graecas.

Kaip žinia, politinė padėtis niekad nėra buvusi pastovi. Ji nuolat kinta. Taigi tolydžio atėjo laikas, kai dviejų antvalstybių -- Amerikos ir Rusijos -- politinės įtakos (gal ir jėgos) pusiausvyrą ėmė slubuoti. Tarptautinė scenon išeina komunistinė Kinija, turinti geruoju neišsprendžiamų sąskaitų su Sovietų Sąjunga, nežinint jū abiejų politinės sistemos panašos, ir be abejo ideologiškai labai priešiška demokratiniams kraštams, tarp jų ir Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Komunistinės Kinijos politinė įtaka žymu jau šiandieną. Kinijos tarptautinis vaidmuo, reikia manyti, tolydžio darysis vis reikšmingesnis ir reikšmingesnis, o jos grėsmė Rusijai, ne-

tenka abejoti, bus vis didesnė ir didesnė. Sovietų Sąjungos dabartiniai vadai numato Kinijos grėsmės auglių ir stengiasi atitinkamai formuoti savo užsienio politiką. Jie todėl ieško kelių (būdų) įtvirtinti dabartinį Europos statusą, quo ilgesniam laikui ir tuo būdu laiduoti savo imperijos vakarinę (europinių) sienų saugumą, kad turėtų laisvas rankas, jei būtų pavojus ar reikalas, veikti kur kitur.

Be Kinijos nuolat didėjančio tarptautinio vaidmens, jos stiprėjančios politinės įtakos ir grėsmės augliaus Sovietų Sąjungai, yra visa eilė ir kitų priežasčių, kurios verčia (skatina) Rusijos vadus koku nors būdu stabilizuoti savo imperijos europinės sienas. Sovietų Sąjunga, būdama ištikima

Lenino paskelbtajai bei vykdytai ir visų jo politinių įpėdinių (Stalino, Chruščiovo, Brežnevo ir kitų) tėtai pasaulinei revoliucijai, negali nusi-tūrėti, nedalyvavus kitų kraštų vidaus ir ypač tarptautiniuose kivrčiuose, kad juos įaitrintų bei išplėstų, tuos kraštus nuniokotų, tuo būdu paruoštų juose dirvą komunizmui; kad sustiprintų Rusijos imperijos įtaką bei galią naujiems svetimų žemių užgrobi-mams. Dabartiniu metu yra verti priminti trys šios rūšies kivrčiai -- tai 1) Izraelio - Arabų konfliktas, 2) Vietnamo karas ir 3) neseniai iš-žiebęs Indijos - Pakistano ginkluotas susidūrimas. Sovietų Sąjunga yra labai domi dalyvauti visuose trijuose šiuose kivrčiuose, nes ji baudžiasi jų pagalba išplėsti savo komunistinės imperijos viešpatavimą ir dar didesnius svetimų žemių plotus. Išsistiprinus arabų kraštuose, Rusija vyrautų ne tik Vi-

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Jau daug rusų rašytojų išstojo prieš partijos žvėriškus darbus, prieš melą ir nužmoginimą. O kaip mūsiškiai, ar piktinasi ta dvasios vergija? Gal būtų, jie tik kantriai apsidvaldo, pasibaisėtinus partizanų išžudymus tebeturėdami prieš akis... Juk ir Simą Kudirką tie išmesti herojų lavonų vaizdai skaudžiai jaudino -- įdiegė norą siekti laisvės ar bent pabėgti iš to pragaro...

Taip, nors gana atsargiai, bet ir lietuvių autorių raštuose praskverbta vienas kitas žodis -- prieš okupacijos slogumą, prieš meno kūrybos prievartavimą. Iš to atpažįstame, kuris meno kūrėjas yra sveikos dvasios, netapęs aklu valdžios pataikūnu.

• Štai naujasis Justino Marcinkevičiaus veiklas Katedra, Heroras -- Laurynas Stuoka, katedros kūrėjas. Jo globėjas ir priešinys -- vysk. Masalskis. Bet eilutuos formos kūrinys stilius taip pakilus ir turinys apibendrintas, kad -- mintys ir veiksmas tampa lyg simboliai visuotinių dalykų, visiems laikams būdingų. Masalskis -- apamai kietos ir žiaurios valdžios (kaip pvz., ir bolševikų dabar) simbolis, o Laurynas reiškia menininko tragiką, kai valdžia prievartauja ir užgnaužia laisvę. Taip šiame veikale padvelkia atmosfera, kurioje dūsta ir nyksta dabar mūsų menininkai maskvinės partijos "globoje". Net ir tie, kuriuos partija aukštai stato, premijom apdovanoja, Pacituolime kai ką, kad matytume, kokios sunkios nuotaikos slepia mūsų tenyščius kūrėjus.

• Laurynas grįžta iš užsienio pasiilgęs Vilniaus ir juo gėrėsi, kaip "dangaus dovanotą žmonėms", tai žibinčius Motiejus jam užkerta: "Padovanojo vėliniui... Kas per vėliniava šio miesto rūmuose apsigyveno! Ar tu dar neįjauti, kad čia net oras pasmirdęs pragaro siera?" (Šitaip tiksliai nusakyta saviąta lietuvių Vilniuje, kai jie turi kėsti svetimus ponus ant sprando). Toliau Motiejus kalba, kaip griuvo katedra: "Tik mūsų maldos ... šį miestą išgelbėjo... O vėliniai dabar jau ne dienos šviesos nebijo. Žmonėms miesto greit vieto nebeliks" (taip svetimo turto grobikai ir skriaudėjai rusai apsedo visur, kad lietuviui vietos nėra -- jis turi vykti į plėšininės žemės kūrą). Kad Maskva naikina mūsų ūkius, išgriauna sodybas, o miestus pripildo šablonine "partijos stovyba", tai Motiejus tarija su skaudžiu gailėsčiu: "Nugriauti pastatą juk tai tas pat, kaip nužudyti žmogų..." Ir Laurynas dejuoja: "Čia, tėvynė! Griuvėsiai ir tamsa. Tamsa ir baimė..."

• Apie Valdžios ir Talento santykį vysk. Masalskis sako Laurynui: "Esi Valdžia, o ne Idėja... Galui išaukštinti ir gali pažeminti. Ir talentas, kurio didžioji -- priklausoma man vienam... Kas tavo talentas? Tai vergija, nelaisvė ir kančia. O kartais -- maištas, bejėgiškasis, juokingas. Ir juo tu talentingesnis -- tuo nelaimingesnis. Laiminga tik vidutinybė... Tu reikalingas man, nes talentingas. Aš per tave įamžinu save ir tavo rankom sau kuriu paminklą" (čia tiksliai nusakyta, kaip komunizmas atvira ir ciniškai išnaudoja talentus savo garbei).

• Toliau išryškinama ir ta žema rolė, į kurią ten nustumtas kūrėjas: "Jie man maloningai leido jiems dėkoti už tai, ką aš sukūriau (Just. Marc. pabrūkta)... Dėkoti jiems už savo įkvėpimą, už talentą, už darbą, už kančias. Aš esu tik ... klapčiukas... Visi klapčiukais esame, visi! Jie turi viską: ir turtus ir valdžią. Mes puolame į galingųjų glėbį..." O apie suteiktą garbės ženklą -- premiją už tobulą meno kūrinį taip pasisako: "Tas aukso gabalėlis... tai akmuo po skėstančio kaklu... Jūs apvainikuoti laurų vainiku -- akli kačiukai!"... Tad ar ne juokingi mūsų laisvieji menininkai, kurie savo kūrinius kiša į komunistų globą ir džiaugiasi, kad jie ten paminiami ar net kiek pagiriami?

• Katedra pagal autorių -- žmogaus sąžinės, gėrio ir šventumo simbolis. Ir Laurynas todėl sielojasi dėl jos: "Kaip ją apginti nuo brutalaus kitų įsiveržimo, nuo prievartos, nuo smurto?" Galop ruošiamas sukilimas, Katedros rūsy slapta posėdis su slaptažodžiu: Lyra ir Lankas (t.y. menas ir kovos ginklas). Įdiejint pagrindą pasireiškia iš Daukšos postilės prakaltos apie tautos gynybę, savos kalbos vertę... Pokalby ir toki žodžiai: "Broliai, mes stovim prie tėvynės kapo... Privalome priekelti ją... Katedra -- Tėvynė, joje gyvena teisingumo Dievas... O jeigu ir tėvynė -- chimera? -- Tada jau galasi! Tada ir aš, ir jūs... betiksliai ir beprasmiškai. Tik dulkelės, kurios nežino net kodėl gyvena..."

Taip žymus rašytojas Justinas Marcinkevičius, laureatas ir kompartijos narys, vaizduodamas istorinius įvykius bei asmenis 18 a. gale -- pateikia gana realų šių dienų nuotaikų Lietuvoje paveikslą. Ypač pabrėžtas ir gilias iš esmės analizuojamas meno kūrėjų prievartavimas.

LIETUVOS BYLA...

(Atkelta iš 3 psl.)

duržemio jūros erdvėje, bet, kontroliuodama Suez kanalą ir Raudonąją jūrą, veržtusi per Arabų jūrą į Indijos vandenyną ir suptų Azijos žemyną, ypač Kiniją, iš pietų pusės. Didesnis Sovietų Sąjungos vaidmuo Vietnamo kare yra jai reikšmingas veiksnys ne tik rusiškąjį ir kinų komunistų pirminio varžybose, bet taip pat viena iš priemonių išplėsti savo įtaką ir stiprinti galią Azijos pietryčiuose. Sunku patikėti, kad Sovietų Sąjunga išturėtų giliau neišvėlusi į Indijos - Pakistano kivičią, ypač kad jis, tas kivičias, ją labai masina ir teikia šokių tokių vilčių išpėsti politinę taką į Azijos pačiuose pietuose esanti Indijos pusiasalį ir tuo būdu prisidėti prie Kinijos apsupimo. Sovietų Sąjungos domesys šiais kivičiais ir vėlimais į juos siekia vieno ir to paties tikslo -- paimti Kiniją į savo strategines reples, apsupant ją dar ir iš pietų pusės. (Iš šiaurės ir vakarų Kinija jau apsupta).

Kremliaus valdovai turi sunkumų savo vergų imperijos viduje: 1) nežinia, kuo baigsis Chruščiovo metu prasidėjęs vadinamosios liberalizacijos vyksmas, ir 2) Rusijos pramonė neįstengia savo kasdienio vartojimo gaminiais patenkinti gyventojų būtiniausių poreikių. Tai vis Sovietų Sąjungos vidinės santvarkos padariniai, kurie šiandieną teikia Kremliaus viešpačiams taip pat daug rūpesčio ir reikalauja iš jų pastangų.

Pagaliau ir Rusijos satelitų pavaldumui ir klusnumui Kremlius netiki, nes jie kas kartą vis labiau ir labiau linksta į savarankiškesnį tvarkymąsi. Jų išlaikymas Sovietų Sąjungos orbitoje, dar labiau -- jų tautinės atsparos sunaikinimas ir visiškai pririšimas prie Kremliaus, yra jo viešpačių rūpestis, reikalaujantis didelių politinių ir karinių pastangų.

Sovietų Sąjungos užmačios Azijos žemyne, vidaus ir satelitiniai rūpesčiai išduoda dabartinę Sovietų Sąjungos politiką Europoje ir atsako į klausimus: kam reikalinga Europos saugumo konferencija ir kodėl

Kiekviena organizacija stengiasi tobulėti ir savo paskirtį įrodyti darbe - pažanga, nes to reikalauja kasdieninė gyvenimo raida. Lietuviškos išsilaikymo baruose šviečia netekliolika iš jų, kurių kasmetiniais indėliais semiamės stiprybės, valios, užmojų, tautinio pasiaukojimo, visa tai rikiuodami vardan kėičiančios Tėvynės.

Pažiūrėkime giliau į mūsų išeivijos sportinį judėjimą, gal šiuo metu tikty merdėjimą, kur jis prisideda prie bendro šeimoms stalo ir ar savo buvimu pilnai atiduoda savanoriškai pasiimtą prievolę. Nesileidžiant į istorinius plotus prieš olimpinį ar graikų olimpiadų laikus, kurie spindi viso fiz. auklėjimo ir lav. raidoje, sustokime tik prie paskutiniojo dešimtmečio (1960 - 1970 mt.) visų pasaulio kraštų ir kampelių atkūtimu, kur sporto kelias tapo pirmuoju akstinu jaunimui auklėti ir stiprinti. Šiek tiek plačiau spaudos knygas bevartant ir žymesnių tarptautinių sporto org-jų metines programas vertinant, dėmesį patraukia viena pagrindinė mintis -- sporto vieta kultūrinėje ir socialinėje tautų ir bendruomenių plotmėje.

Būdingiausioji sporto padalinių paskirtis -- varžybinis pradai, be kurio joks pažangumas ar rungtyniavimas neįmanomas. Mūsų šioji sp. klubų veikla tuo turėtų būti ir grindžiama, nors tai dar nepilnos apimties sp. veikimas. Va, čia, kaip gyvenimas įrodė, mūsų klystkeliai ir prasidėjo, nes "kartiniai stulpai" iš riedančio smėlio, jokiam pastatui nereikalingi. Sveika galvosena diktuoja jog tame name nebus gyven-tojų.

Sporto organizacijoje susitelkia tokie asmenys, kurie ryžtasi bendram tikslui: vieni administruoti, kiti praktiniam darbui -- mokyti, treniruoti, ruožti varžybas, teisėjus, skiepyti sportinę moralę ir

(Bus daugiau)

SPORTO VERTĖ SOCIALINIAME GYVENIME

BR. KETURAKIS

pačią sporto idėję vėrtę auklėjimo ir reprezentavimo būkle. Deja, nors mūsų sp. intelektualinės - mokslo žmonių pajėgos šiame plote ir labai menkos, bet vis dėlto atidžiau rūpinantis, kasmetiniuose suvažiavimuose nuosekliau išnagrinėjant smunkančio sp. gyvenimo priežastis, visų buvusių bendravimo su kraštu išvykų nebūtų įvykę ir anuometinis dumbly apneštas žingsnis, netemdytų sp. v-bės visišką nusigvenimo, pažeidžiant tautos garbę ir sporto išeivijos vardą.

Sporto padaliniams vadovauti asmenys privalo siekti kasdieninės pažangos, ypač tie, kuriems pavesta jaunimas. Juk negalime susaukti sporto aikštėn savo ruošiamus narius treniruotėms - mankštos ar generaliniam metinių varžybų paruošimui, jei tas klubo treneris - vadovas vienai ar kitai sp. šakai ar jos rungčiai neturi net minimalių žinių. Ką jis gali duoti jaunimui tarp 10-14 mt. amž. ypač plačioje lengvatl. programoje, jeigu ligi šiai dienai nei vienos dienos paruošimų neturėjo.

Mokyklos suole mokytis, kad ir ilgus metus sėdėdamas, pamazų pamoksta šį tą, bet be didesnės žalos sveikatai, o sporto gyvenime, ypač prieauglio klasėse, kur pradedama nuo elementarių vaikų žaidimų ir metodinai einant disciplinai, kurtiniam rūmu išterpia bėgimų fiziologiją, o čia jau būtina suderinti esamos kitų kraštų patirties mokslinius ir praktinius nurodymus, kurie mūsų sp. darbe turi būti išnagrinėti ir priimti.

Sportinis aktyvumas reiškiasi ryžtu, drąsa, savanorišku pasiaukojimu, kuris kaip tik ir yra geriausias laidas jaunomenės auklėjime. Ryžtumas tam tikrą pasekmę atsiekti surištas su veikimu -- sportiniu pasiaukojimu, o šį kelią laiduoja santūrus ir dorinėjimas vertybėmis grįstas užsilaikymas. Ši tiesa ant tiek sena, tiek ir pats sportas amžių pradžioje.

Jeigu ligi šio laiko mūsų užjūrio išeiviškas sportinis vežimėlis pamazų rieda, dažnai ir iš vėžių iškrypdamas, tai kaltę tektų priskirti tiems mūsų bendruomenės rikiuotojams, org-joms ir visoms viršūnėms, kurie (ios) duoda nurodymus ir planus kaip ir kur geriau tvarkytis ir jėgas kūrybingumui naudoti. Mes nusikalstame prieš tautą ir čionykštę jaunomenę, jeigu visas sportinis sąjūdis, nors ir labai aprėžtame sp. šakų kultivavime, kasmet smuko ir smunka narių skaičiumi, varžybinių lygių, administracijos trūkumais ir pačiu svarbiausiu, sporto v-bės supildymu.

Praėjo garsūs seimai, kultūros kongresai, jaunimo kontinentiniai sulėkimai, mokslininkų suvažiavimai ir kiti iškilūs vardo bei užmojų pasitarimai, bet nei viename iš jų neužsiminta apie išeivijos sp. negalavimus.

(Bus daugiau)

MALE

WANTED EXPERIENCED
SLITTER OPERATORS
Must be able to set up and operate
machine. Hourly rate \$4.00-\$5.60.
Excellent fringe benefits.
ELLI'S STEEL CO.
6349 STRONG
DETROIT, MICH. 48211
313-922-4404 (6-8)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY'S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KARALIŪNUI REIKIA KRAUJO

VYT. ALANTAS

(3)

Novelė

-- Tai tu nešoktum dėl manęs į ugnį ir vandenį? -- Laima koketiškai plykstelėjo akimis atmetusi galvą.

-- Šokčiau, jei būtum mano žmona, ar sužadėtinė, bet kol nežinau, kas tu man, nenoriu nei apsvilti, nei kojų sušlapinti. Aš pakartotinai mėginau išsiaiškinti mūsų santykius, bet, matyt, esu nepakankamai iškalbus, kad šiandien tebestoviu toje pačioje vietoje, kur stovėjau prieš dvejus metus. Šiąnakt atėjau pas tave paskutinį kartą ir noriu išgirsti tavo žodį: taip ar ne?

-- Ultimatumas?

-- Gal galas kantrybei? Tu esi inteligentiška, subrendusi moteris ir pati supranti, kad taip ne-

gali tęstis be galo. Pagalios, man rodos, tokiai rimtai merginai, kaip tu nepadoru vedžioti už nosies du rimtus vyrus, -- užbaigė jis pamokančiai.

-- Šiąnakt tu labai nuobodus, Styvai, -- mėgino ji juokauti, bet tuojau pati suprato, kad juokams momentas buvo per rimtas.

-- Aš tiesiog tavęs nesuprantu, -- kalbėjo toliau Styvas lūkterėjęs. -- Man kartais rodosi, jog tu tyčia bėgi pati nuo savęs, kad tik nereikėtų apsispręsti. Kaip daktaras, aš nemanau, kad tu būtum kažkokia išsigimėlė ir mylėtum du vyrus iškart. O gal tu nemylai nė vieno, o tik neapsiskaičiuoji, už kurio tau būtų pelningiau ištekti?

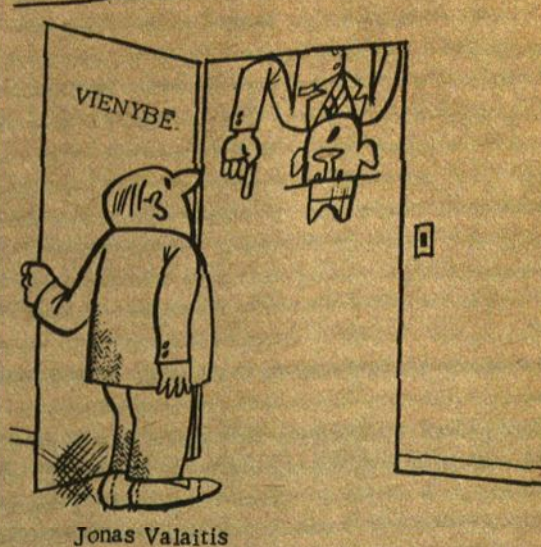
-- Jei man turtas būtų taip svarbu, taipats žinai, kad esi daug turtingesnis už Vytenį.

-- Tai gal malonėtum paaiškinti, kur čia šuo pakastas?

-- Nežinau, Styvai, -- ji nusigrėžė į šalį, -- bet tu teisus: nepadoru vedžioti už nosies du rimtus vyrus... -- Ji norėjo dar kažką sakyti, bet nutilo išsiūrėjusi į didelę, kampe ant staliuko stovinčią motinos pasiūtą lietuvišką lėlę, kurią tėvas vadino karaliene Morta...

J. GRAUDA

Šūvis pro šikšnelę...

Jonas Valaitis

Lapkričio 12 d. New Yorko moterų klubas ir pažangus Aldo choras Laisvės SALėje surengė jaukias išleistuves trejetą mėnesių sėkmingai besireiškusiame Jungtinėje Nacijose Vytautui Zenkevičiui. Prigūžėjo pilna salė publikos. Buvo čia diplomatinės tarnybos darbuotojas Edmundas Juškys su žmona Aldona. Matėsi "Moscow News" korespondentas Apolinaras Sinkevičius su žmona Zinaida. Buvo Vilniaus televizijos veikėjas Rimantas Juodvalkis su žmona Rima. Jungtinių Nacijų veiksnys Gregorijus Cibulskis. Buvo daktaras Antanas Bimba ir daktaras Antanas Petrika. Braziliją atstovavo Julė Gruodienė, Philadelphia -- Rapolas Merkis. Pažangųji laikraštis "Laisvė" atstovavo Jonas Valaitis. G. Salomėja Narkeliūnaitė primušė fotkių.

Stalus dengė, puošė ir bankete patarnavo tokia daugybė pažangiųjų moterų, kad neįmanoma visas beįvardinti. Tegu, tad nerūstauja, nepaminėtos. Lietuviškus gėrimus atstovavo Vytautas Zenkevičius, parūpinęs banketui tuos gėrimus.

Savaime aišku -- bankete daug kalbėjo ir dainavo. Lietuviški gėrimai, Vytauto parūpinti, patriotino dvasią ir kėlė ūpą...

Vėlokai pargrįžo į savo kabinetą "Vienybės" redaktorių Jonas Valaitis. Įspūdių buvo tokia gausa, kad reikėjo juos seikėti ir rinktis vaizdingiausius, idant galėtų sudurstyti reportažiuką, neužsileidžiantį savo nuoširdumui šimto procentų pažangiesiems leidiniams. Sustojo redaktorių savo svarstymuose ties reportažu, lyg Cezaris prieš Rubikoną. Alea iacta est! Ir, taip svarstydamas, palengva, palengva prisnūdo. Gal būt ir Vytauto Zenkevičiaus parūpintų lietuviškų gėrimų veikiamas...

Jis išgirdo lengvą barbenimą:

-- Bar, bar, bar... -- kažkas barbeno už kabineto durų.
-- Kas ten? -- Jonas pakėlė galvą.
-- Dūšėlė.
-- Kieno dūšėlė?
-- Buvusio "Vienybės" redaktoriaus Juozo Tysliavos.

Valaitis pašoko iš kėdės ir praplėšė duris. Iš viršaus, lyg iš dausų, žvalgėsi į jį a.a. "Vienybės" ilgametis redaktorius.

-- Tavo pelenai Rasų kapinėse, -- sumurmėjo sunerimęs Valaitis.

-- Bet dūšėlė amžinai prie "Vienybės" presų, -- atkirto buvęs redaktorius.

Jis apžvelgė iš viršaus žemyn Joną Valaitį, dūrė rodomuoju pirštu, kaip jis visad dūrdavo, būdamas gyvas, norėdamas pabrėžti reikalo svarbą ir pasakė:

-- Negerai, vyre, padarei, gėręs Zenkevičiaus gėrimus ir plodamas jo melams.

-- Kodėl gi? -- sumurmėjo Valaitis. -- Ar tai ne tavo mintis, kad Lietuva yra mūsų atrama ir stiprybė? Aš nešoviau pro šikšnelę.

-- Vyre, -- pasiepiant čia pasakė Tysliava, -- prisimink mano posakį: jis šovė snargliu į skriejančią mintį. Tau tu toks šaulys!...

Valaitis pakėlė galvą nuo stalo. Buvo vėlu. Buvo pats laikas pradėti rašyti reportažą: Vytauto Zenkevičiaus išleistuvės.

Šokiui pasibaigus Styvas prie baro nebegrįžo. Jis jai dar kartą priminė, kad lauks jos žodžio iki ryt dienos ir atsisveikins išėjo. Kai Laima grįžo prie baro, Vytenis tarė rodydamas jai bloknoto lapelį:

-- Pažiūrėk, Laima, kaip atrodo?

Lapelyje buvo dailiai nubraižytas gražaus namo eskizas. Ji atidžiai išsiūrėjo į paveiksluką ir paskum paklausė:

-- Namas gražus, ir baseinas panašus į ežerą, bet kam tas bokštelis kampe? Juk namas modernus, o tokštelis gotiško stiliaus?

-- Kam? O kaip mes pamatysime mūsų pilį mėnulyje? -- Vytenis nusijuokė.

-- Tu amžinas pilų mūrininkas ant smėlio! -- nuolankiai šypsojosi Laima.

-- Žmogus užduos, kai nustos ilgėjęsis grožio!

-- Bepig ilgėtis grožio, kai skilvis prikimėtas duonos.

-- Brangioji Laima, tu imi kalbėti Styvo stiliu!

(Bus daugiau)

Jis pats sakėsi esąs lietuvis

DOSTOJEVSKIS DUKTERS PARAŠYTOJ STUDIJOJ (3)

Dostojevskis buvęs azartinių lošimų mėgėjas. Kiek sykių iš Rusijos buvo išvykęs į Vakarų, tiek sykių nuogai prasilošęs, turėjęs šauktis pagalbos, kad galėtų namo sugrįžti. Bet jis, buvo tauraus ir garbingo būdo žmogus -- jis ant savo pečių užsikrovė mirusio brolio Mykolo skolas ir jo dykduoniaujančios šeimos globą, nuolat buvo skolintojų slegiamas ir terorizuojamas, beveik visą gyvenimą vargo, kol tas brolio skolas baigė mokėti.

Tiesiog žiaurūs buvę ir jo veikalų leidėjai. Sutartys su jais buvusios terminuotos, jei lai ku veikalo rankraščio jims neatidūsosi -- prarasi dalį uždarbio ir net autoriaus teises. Tad kai kuriuos savo kūrinius (pvz. Lošiką) Dostojevskis rašęs dienom ir naktim, beveik iki apalpimo, tokiu įtempu darbu skaudžiai pažeidęs savo akis, apgriovęs sveikatą, kuri ir taip nebuvusi pati geriausia. Duktė patvirtina jau ir kitų biografų skelbtus faktus, kad kai kuriuos savo veikalus Dostojevskis diktodavęs sekretorėms (sekretorė buvo ir jo antroji žmona Snitkina), mažai tepersūžvelgtą rankraštį siūdavęs tiesiog į spaustuovę. Atseit, ir Dostojevskio kūrybinio darbo sąlygos niekad nebuvo krištolinės.

1846 m., kaip duktė Milė liudija, Feodoras Dostojevskis, pats to ne norėdamas, patekęs į Petraševskio revoliucionierių būrelį; 1849 m. balandžio 23 d., vieno būrelio narių išduotas, caro žandarų buvo areštuotas ir nuteistas mirties bausmę, nesavęs, atliekamas žmogus, nors kai išvykdavo į užsienį, Rusijos ilgėdavosi, tardamas, kad "esama kažkokio tiesiog cheminio junginio tarp žmogaus ir jo gimtojo krašto".

Pirmą kartą į Vakarų Dostojevskis buvo išvykęs 1862 m. (yra žinių, kad, kada tik jis keliaudavo į Vak. Europą, beveik visuomet keletą dienų viešėdavo Vilniuje, čia aplankydavo kai kurias bažnyčias ir kt. istorines vietas). Vakaruose jis pasiviro ne tik į azartinius lošimus, bet ir įspainiojo į romansą su "pragarine moterim" (taip vėliau ją vadino jos vyras Rozanovas) Anna P. Suslova, suteikusia Dostojevskui daug sopulio ir karčių išgyvenimų. Tačiau ji buvo lyg ir rašytojo tyrimų objektas -- moters psichikos pažinimo objektas. Iš tikro, Anna P. Suslova ilgai vienu, tai kitu pavidalu pasirodė psichologiniuose Dostojevskio romanuose.

1857 m. ten pat, ištrėmime, Dostojevskis pirmą kartą vedė. Jo žmona tapo Marija Dmitrjevna Isajeva, mišrios šeimos karininko duktė. Né

STASYS SANTVARAS

ra duomenų, kad ši moteris į jo gyvenimą būtų atnešusi palaimą. Ji buvo tuštoka, neištikiama, liguista, beveik visą laiką buvusi Dostojevskio rūpestis ir sopulys. Ir rašytojo duktė Meilė (antrosios žmonos duktė, su Isajeva Dostojevskis vaikų neturėjo) neslepia, kad tuo metu, kai išlaisvintas tėvas rūpinosi išikūrimu Tverėj, Marija Dmitrjevna ilgą kelią keliavo meilužio lydima, beveik kiekvienoje sustojimo vietoje su juo susitikdama (ne tik lėktuvų, bet ir traukinių tada Sibire dar nebuvo, tūkstančius kilometrų kariatatruaukė arkliu), nesidrovėdama net viešumai tų savo santykių rodyti. Žinoma, apie tai sužinojo Dostojevskis: isterijos priepuolio ištiktą, savo vyrą išvadinsi katorgininginku, kurio jokia garbinga moteris negalinti mylėti, pati Marija Dmitrjevna išpažino jam ir savo neištikimybę. O tai buvo dar viena jo skausmo taurė...

Kuri laiką pagyvenęs Tverėj, įtakingų žmonių užtariamas, Dostojevskis gavo leidimą grįžti į sostinę, į Peterburgą. Čia jis tuoj atnaujino senas pažintis, užmezgė naujas, įsijungė į literatūrinį gyvenimą, su broliu Mykolu pradėjo leisti kultūros žurnalą Vremia (Laikas), pažino to meto žymiuosius rusų rašytojus, pvz., Turgenevą, kurio labai nemėgo, ir sostinės elitą. Tačiau, kaip Dostojevskytė sako, visą laiką jos tėvas rusų tarpe jautėsi esąs svetimas, nesavęs, atliekamas žmogus, nors kai išvykdavo į užsienį, Rusijos ilgėdavosi, tardamas, kad "esama kažkokio tiesiog cheminio junginio tarp žmogaus ir jo gimtojo krašto".

Pirmą kartą į Vakarų Dostojevskis buvo išvykęs 1862 m. (yra žinių, kad, kada tik jis keliaudavo į Vak. Europą, beveik visuomet keletą dienų viešėdavo Vilniuje, čia aplankydavo kai kurias bažnyčias ir kt. istorines vietas). Vakaruose jis pasiviro ne tik į azartinius lošimus, bet ir įspainiojo į romansą su "pragarine moterim" (taip vėliau ją vadino jos vyras Rozanovas) Anna P. Suslova, suteikusia Dostojevskui daug sopulio ir karčių išgyvenimų. Tačiau ji buvo lyg ir rašytojo tyrimų objektas -- moters psichikos pažinimo objektas. Iš tikro, Anna P. Suslova ilgai vienu, tai kitu pavidalu pasirodė psichologiniuose Dostojevskio romanuose.

1864 m. mirė jo pirmoji žmona. 1967 m. jis vedė Anną Grigorjevą Snitkiną (jos tėvas buvo ukrainietis Snitko, moti-

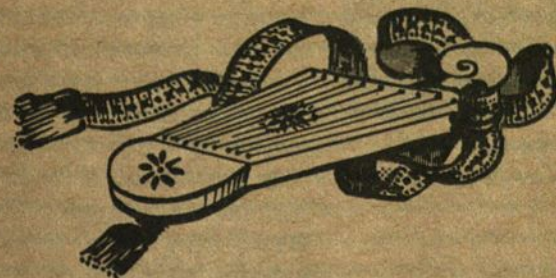
na Suomijos švedė), 19 metų merginą, 26-riais metais jaunesnę už save. Tos Dostojevskio vedybės sukėlė intrigas ir paniką jo artimųjų ir net draugų tarpe, ypačiai gi brolio Mykolo šeimoje, kuriai Feodoras buvo užuovėja ir išsilaukymo aruodas. Daug rūpesčių abejonių ir nerimo jos kėlė ir pačiam Dostojevskui. Tačiau, kaip jo duktė Meilė paskoja, jos tėvo apsisprendimas vesti Snitkiną buvęs tvirtas ir kietas, o tą jo ryžtingumą nulėmęs sapnas: suvers tam, apgriozdintam kam bary jis ieškojęs kažkokio pamesto daikto, ir visai netikėtai atradęs nepaprastą šviesą spindintį deimantą, kuris apšvietęs visą kambarį. Dostojevskis sau išsiaiškines, kad tas deimantas tai Anna Grigorjevna, tuo tarpu tik jo sekretorė, jo diktavimų užrašytoja.

Šį kartą rašytojas neapsiriko -- jis tikrai atrado nuotabų deimantą! Patyręs skaudaus nusivylimo anksčiau sutiktom moterim, jis sune pasitikėjimu žiūrėjo ir į savo jaunąją žmoną, buvęs tikrai įtarus ir pavydus, tais įtarimais dažnai ją užgaudavęs iki širdies skausmo, bet Anna Grigorjevna ištverė, ji ir po Dostojevskio mirties, dar ilgus metus našlavusi, tesirūpino tik jo raštų naujom laidom, kovojo su jo nedraugais, rinko medžiagą jo raštų bibliografijai.

Man pačiam, tebūna leista išpažinti, taip pat teko Dostojevskio kūrybos poveiky paklaidžioti. Tai buvo tada, kai buvau įnikęs skaityti Dostojevskio veikalus. Perskaičiau Idiotą, manetikiškai apsvaigino to romano žmonės ir įvykiai, meninė ir psichologinė tiesa, keletą savičių gyvenau su tais žmonėmis, vaikščiojau lyg apkvaišęs, nepajėgdamas patirtų išpuodžių įveikti. Tuomet ir kilo man gana keistas klausimas: kas toks yra tas kunigaikštis Miškinas, tas tyros ir skaisčios sielos žmogus, pelkėtoji ir klaidžiojanti slavų girioje? Tiesa, pats Dostojevskis aiškina, jog tai esąs rusas, užaugęs, subrendęs ir išsimokslinęs Vak. Eurpoje, dėl to tėvynainiams nesuprantamas, pajuokos vertas asmuo, idiotas. Suprantama, aš nedrįsau tarti, kad Miškinas yra lietuvis. Tik gerokai vėliau, kai aptikau ir perskaičiau Dostojevskytės studiją, suradau atsakymą į klausimą, kuris visą laiką man buvo mišlė. Dostojevskytė ne vienu atveju tiesiog pabrėžia, kad jos tėvas, kaip lietuvis, rusų tarpe jautėsis svetimas, ne savas žmogus, nors gerai žinojęs, kad jo dvasinė kultūra yra senesnė, iškilesnė, garbingesnė. Ir

Montrealio Gintaro ansamblis šoka, groja ir dainuoja Margučio rengtame koncerte Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka

(3)

Skudučiai. Jie nėra taip tankiai naudojami, kaip kanklės, bet jie yra lauko muzika, o kanklės, kaip matėme, kambario. Iš tolo klausiant, skudučiai nepaprastai gražiai skamba. Skudučiuotojai turi visą eilę specialiai skudučiuojamų dalykų, o nuo senų senovės suaugę skudučiuodavo sutartinės: "Škic kate", "Didelė dūda dūda", "Atžagarinė", "Du žali berželiai" ir kt. Grodavo nuo 5 iki 7 žmonių būreliai.

Trimitai. Trimitais trimituodavo išimtinai vyrai, atlikdami tuos pat dalykus, kaip skudutininkai. Skudučiuodavo dažnai ir moterys. Kanklėmis skambindavo ir vyrai ir moterys.

Birbynės. Labai mėgiamos, ypač Sekminių proga, kai labai anksti rytą pradėdavo raliuoti piemenys tarp žalių lapų. Buvo grojama baudžiavos laiku kai kur dvaruose, pokylių metu: "Piemenų maršas", "Kerdžiau, Remenčiau" ir kt. Anot Jono Švedo, birbynės skamba šilčiau turtingiau, ne kaip fabrikinis obojus.

Visi šie suminėti instrumentai dabar Lietuvoje yra labai išstobulinti. Birbynės taip išstobulinti.

vienoj savo darbo vietoje ji konkrečiai patvirtina mano nedrąsų spėjimą: kardamas kunigaikštis Miškiną, Dostojevskis turėjęs galvoj pats save, kai kur tėvas sutampęs su Miškinu net būdo smulkmenom...

Kai atsakymą suradau ir vėl save paklausiau: ar dažnai žmogų apšviečia toks atradimas, tokia atradimo palaima? Tačiau tai, kas čia buvo įterpta, tėra tik smulkus atskiros žmogaus patyrimų "anekdotas". Būtu labai įdomu, kad psichologai ar sociologai, kurie studijuoja atskirų tautų būdus, atkreiptų dėmesį į minėtą Dostojevskytės aiškinimą. Man regis, Dostojevskio Idiote medžiagos tokio pobūdžio studijai nestinga.

(Bus daugiau)

LIAUDIES MUZIKOS INSTRUMENTŲ ANSAMBLIAI

IR MONTREALIO GINTARAS

Prof. J. Žilevičius

lintos, jog Lietuvoje yra sudaryta ištisų orkestrų plokštelėse įgroti įvairūs ansambliai, gražiai skamba, jog atstoja dirbtą obojų. Jais grojami visi tie dalykai, kur pavaudoja obojus. Visi tie iš tobulinti instrumentai, kur grojimo metu nebekeičia tono, dabartiniu metu Lietuvos muzikos festivaliuose galima išgirsti kelių šimtų skudučių, trimitų, birbinių junginių. Tie visi instrumentai išvesti iš senovės į dabartį, teikia tautai svetimųjų tarpe didelį kultūrinį pagrindą. Prasidėjo nepr. Lietuvoje, Klaipėdos konservatorijoje, kai buvo pradėta rinkti įvairūs muzikos instrumentai, kur jaunų studentų grupė dirbo ir pradėjo juos tyrinėti. Tame būrelyje buvo ir Alf. Mikulskis, J. Švedas (ypatingai pasižymėjęs skudučių tyrinėtojas, ilgai buvęs Vilniuje, kur su grupe savo draugų įvairių meditaikė instrumentams.) Visi tie instrumentai, bus girdimi.

Montrealio Gintaro Ansamblis, Margučio atkviestas, pasirodė Chicagoje Marijos Mokyloje, 1971.X.23. Jį sudarė dainininkų, šokėjų, kanklininkų, ragelių, birbinių, trimitų ir kitų liaudies instrumentų grupės. Iš klausius atlikimą matyti, kad sumanaus harmonizuotojo su gebėjimu pilnai atsiekti vieningo darnaus skambesio. Kai kurie recenzentai šį ansamblį laiko primityviu. Tat neatitin

ka tiesą, nes ansamblio vedėjas vartoja konsolansinę akordų triadą, kuri vyravo Naujajame laikotarpyje Lietuvoje, nes akordai sustatomi pagal šių dienų harmonijos taisykles. Šis dalykas būtų čia mums aiškesnis, jei ansamblio vedėjas pačioje pradžioje būtų parodęs primityviojo grojimo pavyzdį, kaip kaime būdavo grojama skudučiais ar trimitais, o tik po to pradėjęs programą. Tuolaik klausytojai tuoju atskirtą primityvią muziką nuo kultuotos muzikos.

Nuo to laiko, kai pradėta minėti instrumentus vartoti, sparčiai pradėta juos tobulinti. Skudučiai įgavo išlygintus skambesio garsus. Tat, jokių būdų negalima vadinti šiuos instrumentus primityviais, nes jie jau yra ligi tam tikro laipsnio iškultivuoti, išskyrus trimitus, kurie yra obertoniniai instrumentai, kaip ir fanfarios. To dėl trimitų naudojimas ansambliui yra labai ribotas. Instrumentuotojas kūrinių turi atsižvelgti į trimito galimybes, taikindamas jas bendrai harmonijai.

Gintaro Ansamblis stebina, kad per du metus galėjo pasiekti tokio susigrojo ir kai kurių instrumentų technikos. Juk rageliai ir birbynės yra sudėtingi grojimo instrumentai, nes šalia technikos labai svarbią rolę vaidino tonas. Juk grojikai rageliais ir birbynėmis yra stebėtinai aukšto lygio atsiekę.

(Nukelta į 6 psl.)

Klaipėdos muzikos konservatorijos studentai Daniušis, K. Baltramiejūnas, J. Narsutis, A. Grišonas, J. Navakasas ir Peipus skudučiuoja.

Rasa Lukoševičiūtė, Gintaro ansamblio narė, deklamuoja koncerte.
V. Noreikos nuotrauka

Liaudies muzikos...

(Atkelta iš 5 psl.)

Bendrai imant, ansamblis nėra dar pasiekęs pilnos aukštumos, nes tam reikia dar kelių metų susigrojimui, susiklausymui ir pojūčiui. Sakysim, skudučiai vie tomis neturėjo išlyginto akordo. Tas atsiliepė į bendrą ansamblio skambėjimą. Sakysim, tabalai. Grojikas atsieks didelės technikos, bet ne visi garsai vienaip garsiai skamba. Vieni prikimę, o kiti per daug prasisveržę. Žinoma, čia ne grojiko kaltė, bet tat priklauso nuo tonui skirtos medžiagos. Reikia labai džiaugtis, kad ansamblis yra labai geros rankose, stovi geram kelyje, nes jų vadas Zigmas Lapinas iš prigimties apdovanotas nepaprastu jautrumu ir nuovoka apie kiekvieną instrumentą. Kai praslinks dar du metai, tai ansamblis pats išgirs juostelėje įrašytus ankstyvuosius grojimus, patys ištikins, kaip toli nužengė.

Tenka dabar džiaugtis, kad pradeda domėtis liaudies muzikos instrumentais ir vienur kitur pradeda organizuoti ansamblius. Liaudies muzikos instrumentai nesirengia konkuruoti su šio laiko simfoniniu orkestru,

bet jie duoda progos suprasti apie mūsų tautos prieš šimtmečius turėtus meniškų pojūčius, kurių mes tik pabiras besurandame. Kai Čiurlionio Ansamblis su ilgais trimitais pradėjo Vokietijoje reikštis programose, kur stipriai buvo pabrėžiama liaudiškumas, nustebino kultūringąją Vokietiją tokiais dideliais tautos sugebėjimais. Ir aš pats, kai pamačiau tą ansamblį Carnegie Hall, nepaprastai nustebau, pamatęs kaimo trimitus grojant garčiausioje koncertų salėje. Tas pats A. Mikulskis praeitą vasarą parodė visą Čiurlionio ansamblį su ilgais trimitais Venezuelai ir Kolumbijai. Pasirodo, kad mokovo rankoje ir kerdžiaus trimitas gali pasiekti pasaulinę sceną.

Tenka apgailėti, kad, spaudos pranešimu, didelio Toronto birbinių ansamblio veikloje atsirado kliūčių.

Džiugi naujiena, kad dr. L. Kriaučeliūnas šokių šventei yra pakvietęs liaudies instrumentų ansamblių šokiams groti. Tai džiugu, kad liaudies instrumentai išeina toliau ir plačiau viešumon.

Čia baigiant, tenka

KULTŪRINĖ POPIETĖ DETROITE

Stasio Butkaus šaulių kuopos kultūrinė sekcija sausio 9 d. Detroito Lietuvių Namuose buvo surengusi kultūrinę popietę, kurioje buvo pristatytos dvi knygos: šaulės poetės Marijos Sims - Černekytės "Ant Kryžkelių Senų" II laida ir Anatolijaus Kairio romanas "Ištikimoji Žolė".

Kultūrinę popietę atidarė sekcijos pirmininkas Jonas Švoba ir programai praversti pakvietė Liudą Rugienienę. Programa pradėdama Fausto Kiršos Marijai Sims - Černekytei skirtu eilėraščiu, kurį padėklamavo aktorius ir menininkas Vytautas Ogilvis. Po jo rašytojas, dramaturgas ir knygos "Ant Kryžkelių Senų" redaktorius Vytautas Alantas skaitė paskaitą, kurią jis pavadino "Lietuviška gėlė svetimame didmiesčio pavėsyje". (Paskaitos santrauka spausdinama atskirai).

Po jo paskaitos Giedrė Sirutytė paskaitė Marijos Sims eilėraščių "Kalėdų Varpai".

Knygos išleidimo programa Marija Sims gavo daug sveikinimų, kurių tarpe sveikino ir Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas su žmona.

Poetė Marija Sims padėkojo Vytautui Alantui už šios knygos redagavimą, finansiniai padėju-

pastebėti, kad Montrealio Gintaro Ansamblio sėkmės paslaptis yra ta, kad jo pagrindą sudaro talentinga penkių asmenų šeima -- Lapinai, vadovauja Zigmas Lapinas.

Poetė Marija Sims pagerbia kultūrinėje popietėje.
K. Sragausko nuotrauka

siems ją išleisti, Stasio Butkaus šaulių kuopos kultūrinei sekcijai už šios knygos pristatymo surengimą ir visiems atsilankiusiems ir papasakojo jos išleidimo atsiradusią mintį ir kaip buvo pradėtos telkti lėšos. Jos pasakymu knygos išleidimui mintį davęs rašytojas Vytautas Alantas, prieš pusantros metų jai paskambinęs ir paklausęs: -- ar ne laikas būtų išleisti knygą "Ant Kryžkelių Senų" II laidą? Ji atsakiusi, kad būtų gerai, bet trūksta pinigų. Nugirdę kaimynai šį jos pasakymą, pradėjo remti aukomis. Išleidimui aukoję: adv. Aleksas Kundratas \$100.00, Stephanas Douvan-Čiurlionytė \$100.00, Pranė Balandienė \$80.00, Robertas ir Aldona Tamulioniai \$50.00, Gediminas Balanda \$40.00, Marcelė Byrnė-Černekytė \$25.00, Vincas Ta-

mošiūnas \$25.00, Petras Vedeika \$20.00, Stasys Garliauskas \$5.00 ir kiti.

Rašytojo Anatolijaus Kairio knygą "Ištikimoji Žolė" pristatė ir jos turinį papasakojo Lilė Gražulienė, o romano ištrauką paskaitė aktorius - menininkas Vytautas Ogilvis.

Gražiai ir vaizdingai jis perdavė šio romano ištrauką, tik labai gaila, kad ne visi gerai galėjo girdėti. Mikrofonas buvo nusisukęs į priešingą pusę ir dėl šios priežasties jis neveikė.

Rašytojas Anatolijus Kairys negalėdamas asmeniškai atvykti į šią knygų pristatymą parašė laišką atsiprašydamas.

2 val. buvo padaryta pertrauka, kurios metu svečiai buvo vaišinami kava ir skaniais pyragais ir tortais, kuriuos parūpino Stasio Butkaus

kuopos šaulės. Pertraukai pasibaigus, solistė Danutė Petronienė muz. Stasiui Sliziui akompanuojant, padainavo iš Marijos Sims - Černekytės eilėraščių - dainų, sukurtų Bertulio, Budriūno ir Slizio.

Rašytoja, paskaitininkai ir programos atlikėjai buvo papuošti baltomis gėlytėmis, o Lilėi Gražulienėi ir Marijai Sims dar įteikta po raudonų rožių puokštę. Gėles jiems prisegė Giedrė Sirutytė ir Petras Vasiliauskas.

Kultūrinėje popietėje dalyvavo apie 120 žmonių. Mūsų naujų laikų knygnešys žurnalistas Vladas Mingėla buvo atsigabėjęs gerą glėbį įvairių knygų ir jų gerą kiekį pardavė. Ypatingai daug pirkė Marijos Sims "Ant Kryžkelių Senų" ir poetė čia pat pasirašinėjo.

A. Grinius

• Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaką Jazbų vasarvietę, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Florida. Misi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais. Erdvi nuosava automobiliui statyti vieta. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veikia ištisus metus.

Dėl rezervacijų skambinkite (305) 865-9258 ar 865-2678.

• Atostogos Floridoje geriausiai praleisite V. ir A. Tomkų vasarvietėje Sapphire Sea, 700 Ocean Dr., Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Telef. (303) 844-3888.

Vasarvietė prie pat Atlanto vandenyno. Graži aplinka. Malonus patarnavimas. Puikūs kambariai su virtuvėmis. Atvykę nesigailėsite.

MIAMI BEACH NĖRA ŽIEMOS. Vainų resorte praleisit žiemą pasimaudant jūroje.

Išnuomojami butai ir kambariai su visais patogumais. 8210 Harding Ave., Miami Beach, Florida, tel. (305) 864-3586.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP Eastern Arkansas Progressive Community 35 Miles from Memphis.

MEDICAL TECHNOLOGIST REGISTERED ASCP Salary commensurate with experience & ability.

REGISTERED NURSES For all services and all shifts. Excellent salary. Plus shift differential for evening & night duties. ALSO PHYSICIANS GENERAL PRACTITIONERS Liberal Personnel Policies. Apply call or write to Administrator FORREST MEMORIAL HOSPITAL Box 667 Forrest City, Arkansas 72335 501-633-2020 (4-13)

WANT JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED DIE MAKERS

Progressive die experience necessary. Must have job shop experience. Full time, days, fringe benefits and overtime.

ZIP TOOL & DIE 15325 Brookpark Rd. Cleveland, Ohio (2-8)

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13, rugpiučio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 027127
Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

BOILER OPERATORS

Eastside Pharmaceutical Manufacturing Firm

STEADY WORK MIDNIGHT SHIFT

MUST HAVE 3rd CLASS ENGINEER'S LICENSE. Excellent fringe benefits. Apply in person from 9 A.M. to 11 A.M. and 2 P.M. to 4 P.M.

R. P. SCHERER CORP.
9425 Grinnell
Detroit, Michigan

An Equal Opportunity Employer (6-6)

DIE MAKERS

Experienced in auto trim molding dies. Overtime, long program, full benefits. Openings on days also nights.

CENTURY TOOL CO.
32201 NORTH AVIS
MADISON HEIGHTS, MICH. (3-6)

AUTOMATIC SCREW MACHINE SET UP MAN.

Minimum 5 years experience on Acme Gridleys. Fringe benefits, long program. ARMEY CORP. 313-588-6093 (3-9)

Sol. Danutė Petronienė, akompanuojant muz. Stasiui Sliziui, išpildė pagal M. Sims eilėraščių kom. Juozo Bertulio, Broniaus Budriūno ir Stasio Slizio sukurias dainas. K. Sragausko nuotrauka

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PREL. KRUPAVIČIAUS MIRTIES METINIŲ MINĖJIMAS

Ši sekmadienį, sausio 23 d., įvyks prel. Mykolo Krupavičiaus mirties metinių minėjimas.

Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, 10:30 val., iškilmingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų tos pačios parapijos salėje LKDS centro komiteto pirm. Algio Kasulaičio paskaitą apie velionį. Kita programos dalį — velionio raštų skaitymą atliks jaunimas. Atsižvelgiant į esamas sąlygas, minėjimas bus trumpas.

Ateities klubo ir LKDS Clevelando skyriaus valdybos maloniai prašo visus lietuvius atsilankyti į šį minėjimą. (pm)

VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Minėjimas įvyks sekmadienį, š. m. vasario mėn. 13 d., 4 val. p. p. Naujosios lietuvių parapijos salėje.

Pagrindines kalbas pasakys visuomenininkas inž. Jonas Jurekūnas iš Chicago ir Cuyahoga apskrities viršininkas Frank R. Pokorny. Meninę dalį atliks mūsų žymus LTM Čiurlionio Ansambelis, vadovaujamas muziko Alfonso Mikulskio.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• ALT S-gos Clevelando skyriaus susirinkimas — Vasario 16 minėjimas įvyks š. m. vasario 19 d.

APIPLĖSĖ SUPERIOR SAVINGS & LOAN ASSN.

Vagys įsilaužė į Superior Savings & Loan Assn. skyrių 798 E. 185 gatvėje, išlaužė seifą pagrobdami 70,000 dolerių. Vagystė buvo pastebėta tik pirmadienį, sausio 17 d., tarnautojams atėjus į banką.

Vagys įsilaužė į gretimai esančią real estate įstaigą ir per rūšį, išardę sieną, įlindo į banko patalpas ir išlaužė seifą.

LIETUVIAI PASIŽYMĖJO SLIDINĖJIMO VARŽYBOSE

Praeitą sekmadienį, sausio 15 d., nežiūrint didelio šalčio, Mt. Chalet įvyko Ohio Cross-Country slidinėjimo varžybos. Dalyvavo 20 slidinėtojų, jų tarpe ir keli lietuviai.

Pirmą vietą vyrų veteranų klasėje laimėjo Vytas Čiurlionis — 7:10, II vietą Fritz Schultz ir III vietą Alis Benas.

• Ieškau pirkti mot. tautinių rūbų. Skambinkite 481-6562. (5-6)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO LIETUVIŲ VISUOMENĖ MALONIAI KVIEČIAMA ATsilankyti į

ANTHONY J. GAROFOLI PASKAITĄ: "POLITICS OF EXPEDIENCY OR POLITICS OF PRINCIPLE"

Penktadienį, sausio 21 d., 8:30 v. vakaro, Union Savings & Loan Association salėje, 5106 Wilson Mills Road — kampas Richmond ir Monticello.

Paskaitą rengia

Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas

PILĖNŲ TUNTO SKAUTŲ TĖVŲ KOMITETAS

MALONIAI KVIEČIA VISUS Į TRADICINĮ

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ BALIU

1972 m. vasario 5 d., šeštadienį, 7:30 val. vakaro,
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Linksmą skautišką programą režisuojama p. Z. PECKAUS. Įvairūs blynai ir kitoki užgavėnių valgiai. Baras. Šokiams groja JOE WENDEL CONTINENTAL orkestras.

PELNAS SKIRIAMAS SKAUTŲ VASAROS STOVYKLAI.

Įėjimas, įskaitant vakarienę, 5 dol.; jaunimui 2 dol.

Bilietus platina ir status įvairaus dydžio grupėmis rezervuoja M. PUŠKORIENĖ, TEL. 486-8613 ir V. URBAITIS, TEL. 761-6874.

GRANDINĖLĖ DUOS NAUJĄ KONCERTĄ

Savame lietuviško sceninio šokio kelyje, aplankiusi didžiulias šio krašto ir Kanados lietuviškas kolonijas, koncertų eile praskriejusi Kolumbiją ir Vėnezuelą, Grandinėlė ir vėl, jau metais scenoje nematyta, kovo mėn. 5 d., pasipuošusi naujais veidais, naujais rūbais, šokiais koncertuoja Clevelande. Sekmadienio popietėje, 4 v. p.p., gražioje vietoje, gražioje auditorijoje (Euclid Senior High School, 711 E. 222 St., Euclid) išsities ellės šokėjų naujai grupės programai, kuri yra pagau-nanti, artima, suprantama tiek jaunuoliui, tiek senuoliui, tiek lietuviui, tiek kitataučiu.

Tai šeimos šventadinė pramoga, pilna džiaugsmo, juoko, užsi-rūstinimo, atsiprašymo, kur merginos bara vaikus, tėvai išdaigas krečiančius vaikus, kad vėliau susitaktų bendrame jaunimo ir senimo šokyje išleistų jaunuosius naujam gyvenimui. Įėjimui pakvietimai — auka 1, 2, 3, 4, 5,00 dol. jau gaunami dabar pas visus Grandinėlės šokėjus, jų tėvus ir A. L. Sagius — 442-8674. Užsisakiusiems telefonu, žodžiu, laišku pakvietimai — bilietai bus pristatyti į namus.

Grandinėlė

LITERATŪROS VAKARAS

Šeštadienį, sausio 29 d. Šv. Jurgio parapijos salėje įvyks antras Ateitininkų jaunimo ruošiamas Literatūros vakaras. Programą prasidės punktualiai 7 val. 30 min. Šiais metais bus montažas iš poeto Mačernio gyvenimo ir jolų rikos. Montažą atlieka studentai ir moksleiviai Ateitininkai. Režisierius p. Z. Peckus. Taip pat montaže dalyvaus studentė Regina Kryžinauskaitė iš Toronto, kuri savo baletu pavairins programą.

Išgirsime jauną garsėjantį solistą Joną Vaškevičių. Po programos — užkandžiai ir šokiai, kuriems gros ukrainie-

Hamiltono lietuvių teatro Aukuro aktoriai praeitą šeštadienį Clevelande suvaidinę B. Sruogos komediją "Dobilėlis penkialapis". Veiklą režisavo E. Dauguvietytė-Kudabienė. J. Garlos nuotrauka

Dobilėlis penkialapis Clevelande

Kai kuriose mūsų nusedijose teatrinė veikla silpsta: aktorių nedaug teturime, bestudijuojančių scenos meną — dar mažiau, o mėgėjų būriai būreliai susidaro tik tam tikromis progomis arba pastoviai dėl įvairių priežasčių tirptę. Užtat ypatingai malonu buvo stebėti "Aukuro" — Hamiltono lietuvių dramos grupės vaidinimą sausio 15 d. Šv. Jurgio parapijos svetainėje. Rengėjai — Vyskupo M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas.

Dobilėlis penkialapis — įdomi ir bet kuriam laikui bei bet kokiai visuomenei tinkama komedija. Turinys žaismingas, lengvai kiekvienam eiliniam žiūrovui suvokiamas. Intriga puiki, beveik kasdienių meilės bei pavyduliavimo painiavų ar samplaikų davinys. Eiga gyva, linksmą, dažnai puošiamą taikliais šamojais.

Pastatyta ir režisuota E. Dauguvietytės-Kudabienės, scenovaizdis dail. A. Trum-

čių orkestras. Bilietai suaugusiems — \$2.50 ir jaunimui — \$1.50 gaunami prie įėjimo. Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

picko, grimas ir perukai St. Ilgūno, drabužių metmenys D. Prunskytes - Alderdice. Vaidina B. Juodelė, A. Enskaitis, R. Kalvaitis, A. Ulbinas, A. Stanevičius, Vl. Panavas, D. Enskaitienė, A. Žilvytienė, L. Verbickaitė, M. Kalvaitienė, A. Kaminskaitė ir Aukuvietis.

Pastatymas labai paprastas, be skrajavimo po dausus. Režisavimas be sudėtingų junginių, nugludinus bemaž visas smulkmenas ir paryškinus stipresnių poveikių akimirkas. Scenovaizdis įtikinamas, pavidalinimas įvairiais atžvelgiais patogus. Įvairuojant i o m s nuotaikoms skleisti mažmenų deriniai būtų dar įspūdingesni, jeigu šviesos būtų labiau pavairintos. Grimai be priekaištų. Drabužiai anuo metu buvo kitokie.

Vaidinta didelėmis pastangomis. Pasielkta gana daug. Sparta ir tonai pavyzdingi. Truputį neiški tarpais vieno kito aktoriaus tarsena, ypač silpniesniu balsu, neįgalino žiūrovų suprasti dingstančius posakius. Tipai ir būdai rūpestingai apdoroti beveik perdėm, kas įrodo, kad aktorių dauguma jau nebe naujokai. Tikrovė irgi neabejotina: labai maža beliko dirbtinių, netikrų reiškinių, vadinamų "ne gyvenimu, bet vaidyba".

Bendrai iš visos vaidintojų sudėties savo tobulesne vaidyba išsiskyrė ir didžiausią pasisekimą laimėjo santūri, bet miela D. Enskaitienė, smarki ir lipšni A. Žilvytienė, grakšti ir viliojanti L. Verbickaitė, lėtas ir juokingas Vl. Panavas, griežtas, bet nuoširdus B. Juodelė ir savotiškas, labai judrus A. Ulbinas.

Vaidinimui pasibaigus, V. Nasvytytė ir R. Pivoriūnaitė įteikė režisorei E. Kudabienei gėlių puokštę ir Tėvų komiteto pirmininkas V. Palūnas tarė trumpą, gražų padėkos "Aukurui" ir svečiams žodį.

Publikos buvo apytikriai 150 asmenų. Vaidintojams katučių karštai plotą ne tik veiksmams besibaigiant,

bet kartais ir vaidinimo metu.

Vaišėms pasiliko bemaž visi svečiai. Seimininkavo patyri bei maloni Br. Mainelienė ir kelios rūpestingos bei kantrios talkininkės drauge su gėrimais belinksminančiais vyrais.

Gaila, kad tokios pramogos Clevelande jau retėja. Vladas Brazulis

SAN FRANCISCO

• Į San Francisco apylinkę persikėlė gyventi inž. Rimantas Liaugminas su žmona ir inž. Romas Ankaitis su šeima.

• Per Naujus Metus San Francisco draugus lankė svečiai: Dr. Vytautas ir Nijolė Grakauskai, arch. Kęstutis ir Milda Mikėnai, Romas ir Aldona Svainauskai — iš Los Angeles; ir J. Bajorienė — iš Sacramento.

• Vasario 16 minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 20 d., 1 val. po pietų, College of San Mateo patalpose, San Mateo, Calif.

• Žiemos baliuje sausio 22 d., kuri rengia LB apylinkė, Sokol salėje, dalyvauja meninės jėgos iš Los Angeles: solistai Birutė ir Rimantas Dabšiai, Antanas Pavasaris, pianistė Raimonda Apeikytė ir rež. Algimantas Zemataitis.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

JOURNEYMAN CUTTER

Must be experienced and familiar with all kinds of label cutting. Union shop, all fringe benefits. Call collect (616) 459-6221.

An Equal Opportunity Employer (4-10)

MES KĄ TIK GAVOME RIBOTĄ SKAIČIŲ AUTOMOBILIŲ giminėms Lietuvoje ir U.S.S.R.

Mes siūlome taip: —

Kas pirmas ateina — tas bus pirmas patarnautas.

Naujas modelis ZHIGULI VAZ 2101. Kaina \$3,275.00	
Moskvich 412 IE modelis	\$3,275.00
Moskvich 408 IE modelis	\$3,009.50
Zaporoshetz ZAZ 966	\$2,001.00

SKUBĖKITE SU UŽSAKYMAIS į bet kurią prie mūsų prisijungusių firmų, arba skyrius arba tiesiog į:

PODAROGIFTS INC.

240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001
Tel.: (212) 885-4537

(Vienintelė firma Amerikoje paskirta V O Vneshposyltorg'o)

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS. UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gautum didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Nepamirškite, tie kurie neturi JAV pilietybės, užsiregistruoti iki šio mėnesio pabaigos. Registracijos kortelės gaunamos pašto įstaigose.

VITAS GERULAITIS —
GRAŽIAI SKAMBAS
TENISININKAS

Šiuo metu baltojo sporto pasaulyje — lauko tenise iškilo vardas, koks yra skambėjęs prieš 35-rius metus Lietuvoje ir Pabaltijoje. Tik neseniai praėjusiose tarptautinėse jaunių tenisininkų varžybose, Miami Beach, Floridoj, iškilo 17-kos metų jaunuolis, paskutiniųjų metų moksleivis, Vitas Gerulaitis, puikiu kovingumu prasiveržęs iki finalinių rungtynių. Tik visai baigminėj kovojam, susitikus su italų Barazzutti, pritrūko gal ir laimės, ir buvo lemta likti pirmuoju po pirmojo. Taip atsitiko gal ir dėl to, kad šiose varžybose dalyvavo jaunieji iki 18 m. amžiaus, o Vito tebūta tik... 17-kamečio!

Bet tada... tada ši aplinkybė dar stipriau pasako, kad Vito tenisinė galia yra ypatinga, kai dalyvavusių varžovų buvo 256 rinktiniai jaunuoliai, atstovavę net 29 valstybės.

Vitas Gerulaitis visos Amerikos jaunių klasėj turi 5-tą vietą, o Rytinėje Amerikoje — jis tenisininkas No. 1. Įdomu ir tai, kad Vitas suaugusiųjų vyrų grupėj yra klasifikuotas kaip 9-as tarp gerųjų, o tai reiškia, kad jis randasi tarp Amerikos 10-ties geriausių tenisininkų.

Tenka pažymėti, kad Vitas yra niujorkiečių Aldonos ir Vytauto Gerulaičių sūnus. Tėvas buvo teniso žvaigždė Lietuvoje, trejus metus buvęs jos nugalėtoju, ir vienerius metus Pabaltijos — Estijos ir Latvijos.

Tėvo Vytauto Gerulaičio raketinė "karjera" teniso aikštėj, rodos, bus prasidėjusi jo studentavimo metu Korporacijos Neo-Lithuania

teniso aikštėj, kurių tada — prieš 40 net 35-rius metus buvo Kaune labai nedaug, ir šioji buvo artimiausia kaimynė Kauno Teniso Klubui.

Kaip matom, dabar sūnus Vitas lenkia tėvą Vytautą. Tikriausia, bent jau čia nebus pavydo. A. D-ys

• Dr. J. Skrinka, gyv. Willoughby, Ohio, užprenumeravo Dirvą Ramūnui Skrinkai, San Pedro, Calif. ir Algiui Skrinkai, Boston, Mass.

Sveikiname naujuosius skaitytojus, o dr. J. Skrinkai atsidėkodami siunčiam dovanų knygą.

• Kazys Dobilas, laisvės kovų savanoris-invalidas, jau keleri metai sunkiai serga. Švenčių proga jį prisiminė ir aplankė Chicago Apygardos Balfo valdybos ir "Ramovės" atstovai, Liet. Dukterų D-jos atstovės. Stp. Bučmų iš Dayton, A. Petkauskas iš Chicago ir Fr. Jakaitienė iš Philadelphia. Ligonin, kaip visuomenės pagarbos ir pagalbos n u s i p e l n i u s i a m h, materialiai paremti, visi įteikė ar paštą prisiuntė aukų. Dr. P. Kisielių visą ligos laiką su dideliu atsidavimu teikia ligoninui medicinos pagalbą, labai dažnai, reikalui esant, aukoja ir savo laisvalaikio, ir vėlybos nakties valandas.

ATITAIŠYMAS

Dirvoje Nr. 5 (3 psl.) prie A. A. Jono Steikūno nekrologo tilpusios fotografijos klaidingai buvo surinktas vardas. Turėjo būti ne Juozas, bet JONAS STEIKŪNAS.

• Lietuvių Tautinių Namų (6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje, tel. 778-9878) pastogės patalpos atdaros vakarais: darbo dienomis nuo 5:30 val. p. p., šeštadieniais nuo 2 val. p. p. ir sekmadieniais nuo 12 val. dienos. Organizacijos ir pavieniai asmenys gali patalpas apžiūrėti ir susitarti dėl jų naudojimo. Norintieji tartis kitu laiku prašomi kreiptis į Bronių Kasakaitį, telef. 778-7707.

EAST ST. LOUIS

LIETUVIŠKOS KŪČIOS IR EGLUTĖ AMERIKIEČIŲ PARAPIJOJE

Gražus lietuviškų Kūčių aprašymas New Orleanso Universiteto biuletenyje atkreipė amerikiečių dėmesį ir Trinity United Church of Christ 57 N. Douglas Avenue, Belleville, Ill. 62221 pastorius Theo J. Rasche kreipėsi į p. p. Kristupą ir Mėtą Kikučius, ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyriaus narius padėti praveisti lietuviškų papročių ir

valgių Kūčias su eglutę jų parapijoje.

K. ir M. Kikučiai, pasikvietę talkon Agotą Tiškuvienę, ėmėsi talkininkavimo darbo. Išdiskutavę ir aptarę visą paruošos planą su klebonu Theo J. Rasche ir parapijos komitetu nariais, pasiskirstė darbus, parengiant šias Kūčias. Amerikietės moterys labai uoliai, išstudijavę p. Daužvardienės Kūčių valgių receptus anglų kalboje, pradėjo parengimo ir pagaminimo darbus. Amerikiečiai parapijiečiai tuo labai domėjosi ir tokios Kūčios maloniai jų buvo laukiamos.

Kūčių stalas padengtas šieniu po staltiesėmis ir lietuviški valgiai ant jo išdėstyti. Klebonas Theo J. Rasche pradėjo Kūčių vakarą. Kristupas Kikutis lietuviškai sukalbėjo Tėve Mūsų ir lietuviškai paskaitė iš evangelijos šalia angliško teksto. Mėta Kikutienė vaizdžiai papasakojo apie Lietuvą, jos spalvingą, triumfališką ir tragišką istoriją ir supažindino su kalėdiniais lietuviškais Kūčių papročiais. Paaikšino plotkelių simboliką ir visi dalijosi ir laužė sau plotkelių skiautei. Kūčių metu ne vienas parapijietis pasisakė turįs lietuviško kraujo savo gyslose arba kiti, kad jie paeina iš lietuvių tėvų. Lietuviškai šiaudinukais A. Tiškuvienės papuošta eglutė prožektoriu šviesoje atrodė, kaip jaunamartė vestuviniuose rūbuose. Mėta Kikutienė ir Agota Tiškuvienė vilkėjo lietuviškus tautinius rūbus ir jų spalvingumas ir originalumas bei gintarai labai domino amerikiečius.

Minėtoji parapija yra labai gražiai susitvarkiusi, sumanaus klebono Theo J. Rasche vadovaujama kultivuoja gražų įprotį atkreipti dėmesį į kitų tautų religinius bei kultūrinius papročius ir apraiškas. Tokios lietuviškos Kūčios amerikiečių parapijoje buvo pagirtinas ambasadoriavimas savo tautos kitataučių tarpe. Lietuviškos kalėdinės giesmės iš plokštelių pajavirino Kūčias. K. G.

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

H. Bitėnas, Elizabeth	2,00
P. Stanionis, Detroit	2,00
J. Žvirblis, Grand Rapids	10,00
M. Karaša, Baltimore ...	2,00
J. Matulevičius, Worcester	10,00
A. Valavičius, Los Angeles ..	7,00
J. Makarovas, Australia ..	1,82
J. Pusneraitis, Chicago ..	2,00
B. Karazija, Chicago	3,00
P. Minkūnas, Woodhaven ..	2,00
V. Vasikauskas, RICHMOND	
V. Vasikauskas, Richmond Hill	4,00
J. Kazlauskas, Cleveland ..	5,00
J. Montvila, Bayside	2,00
J. Bereiša, St. Louis	1,00
K. Rožanskas, Chicago ...	2,00
J. Graužinis, Chicago	5,00
V. Tiškus, Cleveland	3,00
Z. Pivorūnas, Cleveland ..	2,00
J. Kaunas, Euclid	2,00
J. Žemaitis, Chicago	7,00
J. Žebrauskas, Chicago ...	2,00
J. Sirusas, Stockton	2,00
E. Balceris, Los Angeles ..	10,00
V. Janavičius, Elizabeth ...	3,00
K. Palčiauskas, Cicero	2,00
S. Gečas, Chicago	2,00
K. Širvinskis, Cleveland ..	1,00
P. Vėbra, Chicago	7,00
S. Lileikis, Dorchester	2,00
E. Statkus, Muskegon Hts. ..	5,00
V. Trečiokas, Newington ..	7,00
J. Kriaučiūnas, Toledo ..	3,00
M. Gečiauskas, Manchester	2,00
Lith. Catholic Religiuos Aid, Maspeth	20,00
E. Mazys, Stanton	2,00
N. Matijošaitis, L. A.	10,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Po Kūčių vakariinės skautai-ės susirinkę aplink eglutę gieda Kalėdines giesmes, Alg. Dautui palydinti akordeonu.

TRADICINĖS KŪČIOS PHILADELPHIJOJE

Jau eilė metų, kaip Philadelphiaje S. Čurlijonienės skaučių židinys paruošia bendras kūčias. Artėjant Kalėdoms taip jos ir laukiamos. Todėl jas reikia skaityti jau tradicija Philadelphiajos lietuvių gyvenime.

Gruodžio 19 d. 4 v. v. šv. Andriejaus parapijos salėje susirinko nemažas būrys lietuviškos visuomenės, židinių rūpesčiu matėsi gražiai papuošti stalai, apkrauti kūčių valgiais. Gale salės spindėjo eglutė papuošta šiaudinukais.

Lukšio dr-vės draugininkas ps. G. Dragūnas pakvietė svečius susėsti prie kūčių stalo. Vyr. sk. A. Mašalaitienė, židinio vadovė, pasveikino atvykusius ir pakvietė ps. G. Dragūną praveisti vakaro programą. Klebonas kun. J. Degutis pašventino kūčių stalus. Salės prieblandoje vyr. skautė V. Majauskienė savo mintimis perkėlė į Lietuvą primindama, kaip ir kokia šventiška nuotaika seniau būdavo žmonių širdyse kūčių vakarą. Ji pabrėžė, kad šioje kalėdinėje nuotaikoje, galima labiau pajusti artumą tarp Dievo ir žmogaus. Jos mintys buvo palydimos Vilties choro įdainuota juoste. Skautės uždeginėjo ant stalų esančius ginejo ant stalų esančias žvakeles.

Po jos kalbos, scenoje buvo pavaizduota Juozapo ir Marijos kelionė į Betliejų ir antras vaizdelis — skautai-ės sveikina gimusį kūdikėlį Jėzų. Išpildė Žemaitės dr-vės skautės vadovaujamos vyr. sk. O. Pliuškonienės ir Lukšio dr-vės skautai vadovaujami ps. G. Dragūno. Po išpūdingo scenos vaizdelio kun. K. Sakalauskas prasingomis mintimis buvo pašventintos plotkelės. Jas laužant ir dalinantis prasidėjo kūčių vaišės. Tolumoj salės spindint eglutei ir žvakių šviesoje visi pamazū užkandžiavo. Jautėsi kalėdinė nuotaika.

Po kūčių vakariinės skautai-ės susirinkę aplink eglutę giedodavo kalėdines giesmes. Alg. Dautui akordeonu palydinti. Prie skautų giesmių prisijungė visa salė. Taip

UŽPRENUMERUOKITE
DIRVĄ
PAPIGINTA
KAINA

STUDENTUI AR
SAVO BIČIULIUI

kalėdinėj nuotaiškoje buvo užbaigtas tradicinis kūčių vakaras Philadelphiaje. Reikia džiaugtis, taip gražiai susior-

ganizavusiam skautų būreliui Philadelphiaje, kurių darbai prisideda prie lietuviybės išlaikymo. (vg)

"Skautai-ės sveikina gimusį kūdikėlį Jėzų". Gyvas paveikslas Philadelphiaje skautiškų kūčių metu. V. Gruzdžio nuotrauka

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

MUMS REIKIA DAR 425 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Siunčiu dol. ir prašau Dirvą siuntinėti 1 metus šiems naujiems skaitytojams:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

PADĖKA

Mano mylimam vyrui ir mūsų brangiam Tėvui
ANTANUI NOVICKIUI
mirus, nuoširdžią padėką reiškiamo visiems teikiusiems jam ligos metu pagalbą; slaugiusiems, vežiojusiems, lankiusiems ir raminiusiems sunkioje ligoje.

Ačiū už gėles, už užprašytas Mišias, už aukas Tautos Fondui ir Kultūros židiniui.

Dėkojame už paramą, pagūdą ir užuojautą skausmo valandose. Taip pat esame dėkingi visiems atsisveikinusiems ir palydėjusiems mūsų Brangiausįjį į amžino poilsio vietą.

Žmona Birutė,
duktė Živilė,
sūnus Sigitas